

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

«Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α΄ Κο 1,30)

ΗΡΩΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΤΟΥ
ΠΟΝΤΟΥ

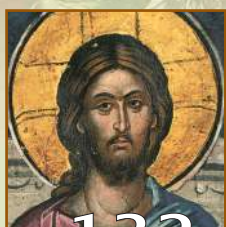

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

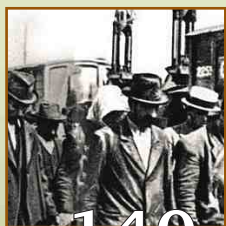
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΞΘ΄
ΜΑΪΟΣ 2014
Ἄρ. Φύλ. 821

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

τεύχος 821, ΜΑΪΟΣ 2014

132

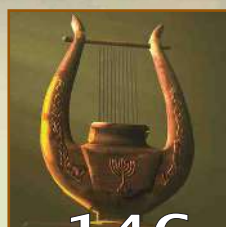
140

142

Περιεχόμενα

Ἡ ἀληθινή σοφία.....	131
Ἀγάπη ἢ πίστη;.....	132
Μάθε με, Κύριε, ν' ἀγαπῶ!.....	134
Ὁ ἱεραπόστολος τῶν Ἀγγλων	135
Ἀπό τόν ἄμβωνα τῆς Κυριακῆς.....	136
Ἡ νέα ἄλωση	138
Περί γενοκτονιῶν ὁ λόγος.....	140
Ἰσλαμικές σπουδές;	142
Συζητώντας τὰ γεγονότα	144
Ψαλμός 120ος: Ὁ ἀνύστακτος Φρουρός	146
«Χαί, μάνα!»	148
Φυσικοὶ νόμοι καὶ ἐλευθερία	150
Ἡ «οὐδέτερη ἀγωγή»	152
Δέν εἶναι βαρὺς, εἶναι ἀδελφός! (διήγημα) ..	156
Ἑκδηλώσεις τῆς Ἀδελφότητος.....	158
Ἑκκληση	159

146

150

152

Γιὰ τὴν Ἀδελφότητά μας καὶ τίς δραστηριότητές της καθὼς καὶ γιὰ ἐνδιαφέροντα θέματα, πνευματικά, ἀντιαιρετικά, ἐκπαιδευτικά, μπορεῖτε νὰ ἐνημερωθεῖτε ἀπὸ τὴν ἱστοσελίδα μας
www.apolytrosis.gr

μήνα: ΜΑΪΟΥ

Ἡ ἀληθινή σοφία

Μέσα στή λαμπρή καί πανηγυρική ἀτμόσφαιρα τῆς Ἀνάστασης φαίνεται ἀταίριαστη ἡ μνεΐα ἑνός ἀνθρώπου τόν ὁποῖο κατέγραψε ἡ ἱστορία ὡς σύμβολο τοῦ πόνου καί τῆς σκληρῆς δοκιμασίας. Κι ὅμως, αὐτή ἀκριβῶς ἡ φαινομενική «παραφωνία» πού προβάλλει μέ τή μήνημ τοῦ πολυάθλου Ἰώβ (6/5) ὅχι μόνο ἐναρμονίζεται πλήρως στό πλαίσιο τῆς Ἀνάστασης, ἀλλά ἐπιπλέον ἀποτελεῖ μία ζωντανή προφητεία τοῦ ὑπερφυσικοῦ αὐτοῦ γεγονότος καί ὑπόδειγμα τῆς βίωσής του στήν καθημερινότητα.

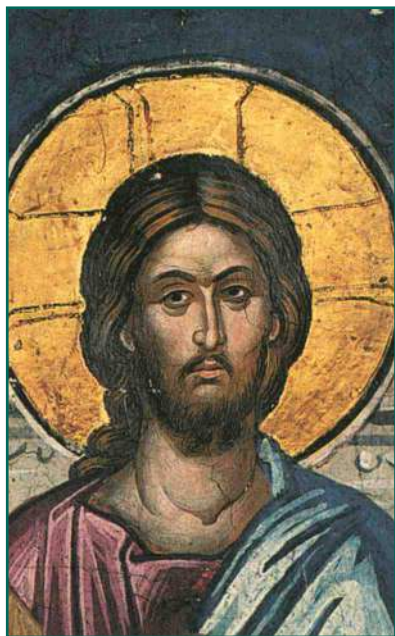
Στήν ἐποχή τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁ δίκαιος καί ἄμεμπτος Ἰώβ σκῶνοντας μέ ὑπομονή τόν ὀρυμαγδό τῶν θλίψεων πού χωρίς αἰτία κατακλύζουν τή ζωή του προτυπώνει τόν ἀναμάρτητο Ἰησοῦ Χριστό. Ἐκεῖνος ἐκούσια φορτώθηκε τίς ἁμαρτίες ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἀπό καταβολῆς κόσμου μέχρι τή συντέλεια. Ὡς Θεάνθρωπος ἔνωσε τή φθαρτή καί θνητή ἀνθρώπινη φύση μας μέ τόν ἄφθαρτο καί ἀθάνατο Θεό. Ἔτσι κάθε ἄνθρωπος πού ὑποφέρει ἐν Χριστῷ γίνεται «κοινωνός τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ». Ὅποιος πάσχει, λοιπόν, ὡς ἀθῶος γίνεται «σύσσωμος τοῦ Χριστοῦ». Αὐτός ποτέ δέν εἶναι μόνος, ἀκόμη κι ἂν ὅλοι τόν ἐγκαταλείψουν. Ἀναλαμβάνει ὁ Θεός τή δικαίωσή του, ὅπως συμβαίνει στήν περίπωση τοῦ Ἰώβ. Ὡς δίκαιος ὁ Θεός ἀποδίδει στόν Ἰώβ ὅλα ὅσα εἶχε χάσει, ὡς πανάγαθος τά πολλαπλασιάζει καί τά ἀποκαθιστᾷ διπλάσια.

Στήν πραγματικότητα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἡ ἀποκατάσταση δέν εἶναι, βέβαια, ὕλική. Ὡστόσο, ὁ πιστός βιώνει τήν πληρότητα τῆς θεϊκῆς ἀγάπης ὅχι μόνο σέ καιρούς εὐτυχίας καί ἄνεσης ἀλλά καί μέσα σέ καταστάσεις δύσκολες καί σέ συνθήκες ἀντίξοες, καθόσον «ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς» (Β΄ Κο 5,14), ὅπως διατρανώνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Μιά ἀνοιχτή ἀγκαλιά εἶναι ὁ Θεός καί μέσα ἐκεῖ ἐκτυλίσσονται τά πάντα. Μέ αὐτή τή συναίσθηση ἡ ἀδυναμία γίνεται δύναμη, ἡ φτώχεια πλουτισμός, ὁ πόνος χαρά. Ἡ ἐπιτυχία δέν ἐγείρει ἔπαρση καί ἡ δυστυχία δέν ἀπελπίζει, διότι ὅλα ἐντάσσονται στό πάνσοφο σχέδιο τοῦ Θεοῦ.

Οπωσδήποτε δέν εἶναι δυνατόν νά τά νιώσει αὐτά κανεῖς παρά μόνον μέσα στό κλίμα τῆς ἀληθινῆς σοφίας, πού δέν εἶναι ἐπίτευγμα οὔτε ἐπινόηση ἀνθρώπινη. Εἶναι θεϊκή δωρεά. Τό διατυπώνει ἀπλά ὁ πολύπαθος Ἰώβ: «Ἰδού ἡ θεοσέβειά ἐστι σοφία, τὸ δὲ ἀπέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη» (Ιβ 28, 28). Μόνο ὁ «θεοσεβής», ὁ πιστός, ὑπακούοντας στόν νόμο τοῦ Θεοῦ, πού ζητᾷ ἀποχή ἀπὸ κάθε κακό, μόνον αὐτός προσεγγίζει τό μέγα αὐτό μυστήριο. Ἀναγνωρίζει τά περιορισμένα ὅριά του ἀλλά καί τήν αἰώνια ἀξία του καί ταπεινά ζητᾷ τήν «ἄνωθεν σοφίαν» (Ια 3,17). Ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ στή σοφία αὐτή εἶναι μοναδικός: ἡ θεοσεβεία καί ἡ ἀποχή ἀπὸ κάθε κακό. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἀναστημένη ζωή!

Ἀ.

Ἀγάπη ἢ πίστις;

Ὁ Κύριος πρὸς Ἐμμανουὺς. (λεπτ.)
Ἱ. Μ. Ἀγ. Διονυσίου, Ἁγ. Ὁρος.

**Ἡ ἀγάπη πού δέν
«συγχαίρει τῇ ἀληθείᾳ»
εἶναι δῆθεν ἀγάπη·
εἶναι κυριολεκτικά
ἀπάτη.**

Συμπληρώθηκαν φέτος 50 χρόνια ἀπὸ τὴν ἱστορική συνάντηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀθηναγόρα μέ τόν πάπα Παῦλο Στ' στὰ Ἱεροσόλυμα (5-1-1964), ἡ ὁποία ὁδήγησε λίγο ἀργότερα στήν ἀμοιβαία ἄρση τῶν ἀναθεμάτων καί στήν ἔναρξη τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξύ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τοῦ Βατικανοῦ. Ἡ ἐπέτειος αὕτη θά τιμηθεῖ αὐτόν τόν μήνα μέ τὴν συνάντηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Βαρθολομαίου μέ τόν πάπα Φραγκίσκο στὰ Ἱεροσόλυμα.

Τὸ ἐρώτημα πού προκύπτει εἶναι ἀπλό μὲν ἀλλὰ καί ἐξαιρετικά καίριο καί οὐσιώδες: Οἱ ἀδελφικές σχέσεις μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Παπικῶν, οἱ ὁποῖες μετὰ τὸ 1964 ἐντάθηκαν δραματικά καί χαρακτηρίζονται ἐκτός τῶν ἄλλων ἀπὸ κοινές λατρευτικές ἐκδηλώσεις, ὠφέλησαν ἢ τελικά ἐβλάψαν τὴν ὑπόθεση τῆς Ἐκκλησίας;

Λέχθηκε πῶς πάνω ὅτι ἡ συνάντηση Ἀθηναγόρα-Παύλου Στ' ὑπῆρξε ἱστορική, καί ὄντως ἦταν τέτοια· ὅχι μόνο διότι ἀποτέλεσε τὴν πρώτη διὰ ζωσῆς ἐπικοινωνία μεταξύ ἑνὸς Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καί ἑνὸς πάπα μετὰ τὴν ἀπόσχιση τῆς Δύσεως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τὸ 1054, ἀλλὰ καί διότι εἰσήγαγε στήν ὀρθόδοξη θεολογία μία νέα ἀντίληψη, πού ἀφορᾷ οὐσιαστικά στήν ἴδια τὴν φύση τῆς Ἐκκλησίας: Ὅτι ἡ ἀγάπη προέχει τῆς πίστεως.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «σῶμα Χριστοῦ» (Α' Κο 12,27). Εἶναι ὁ ἀναστημένος Χριστός, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀνάληψή του συνεχίζει νά εἶναι παρὼν στὸν κόσμο μας «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ» (Μρ 16,12). Ὅπως δηλαδή μετὰ τὴν ἀνάστασή του ἐμφανίζοταν στοὺς μαθητές του ἐπὶ σαράντα ἡμέρες, πολλές φορές μέ μορφὴ διαφορετικὴ ἀπὸ αὐτὴ πού εἶχαν συνηθίσει, ἔτσι καί σήμερα καί μέχρι τὴν συντέλεια τῶν αἰώνων συστήνεται καί θά συ-

στήνεται στήν ἀνθρωπότητα μέ τήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας του. Καί ἀκριβῶς γι' αὐτό ἐμφανίζοταν μετά τήν ἀνάστασή του μέ διαφορετική ὄψη: Διότι ἔπρεπε οἱ μαθητές του νά ἐξοικειωθοῦν μέ αὐτή τήν νέα κατάσταση πού σέ λίγο θά ἀντιμετώπιζαν.

Ταυτότητα καί συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ πίστη. Αὐτό σημαίνει ὅτι στήν περίοδο τῆς Καινῆς Διαθήκης «γνωρίζω τόν Χριστό» σημαίνει «πιστεύω στόν Χριστό». Γι' αὐτό καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει ὅτι στόν κόσμο αὐτό ὁ Χριστιανός ἀντικρύζει τόν Κύριο Ἰησοῦ ὄχι «διά εἶδους (=μορφῆς)», ὅπως θά ἀποκαλυφθεῖ κατά τήν ἡμέρα τῆς Δευτέρας του Παρουσίας, ἀλλά «διά πίστεως» (Β' Κο 5,7). Ἐπισημαίνει ἀκόμη ὁ ἀπόστολος ὅτι ὁ Χριστός κατοικεῖ στίς καρδιές μας «διά πίστεως» (Ἐφ 3, 17), ἐνῶ εἶναι πολύ χαρακτηριστικό ὅτι τόσο ὁ Παῦλος ὅσο καί ὁ ἀδελφός Θεός Ἰάκωβος ὀνομάζουν τήν Ἐκκλησία καί «πίστιν» (Γα 1,23· Φι 1,25· Ἰα 5,15). Καί ὅπως ὁ Κύριος εἶναι ἕνας, καί ἡ Ἐκκλησία του καί ἡ πίστη στό ὄνομά του εἶναι μία· «Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα» (Ἐφ 4,5). Καί ὅποιος «μεταστρέφει», ἀλλοιώνει αὐτή τήν μία πίστη, «τήν ἅπαξ παραδοθεῖσαν τοῖς ἀγίοις» (Ἰδ, 3), ὅποιος κηρύττει «ἕτερον εὐαγγέλιον», ἀκόμη καί ἂν εἶναι ἕνας Παῦλος ἢ ἄγγελος ἀπό τόν οὐρανό «ἀνάθεμα ἔστω» (βλ. Γα 1,6-9).

Ὁ Παπισμός εἶναι διαστροφή τῆς πίστεως. Ἀπό τήν στιγμή πού ἄρχισε νά λατρεύει ἕναν τριαδικό Θεό στόν ὁποῖο τό ἅγιο Πνεῦμα δέν ἐκπορεύεται μόνον ἀπό τόν Πατέρα, ὅπως δίδαξε ὁ Κύριος (Ἰω 15,26), ἀλλά καί ἀπό τόν Υἱό, ἐξέ-

πесе στήν πλάνη καί στήν εἰδωλολατρία. Ἀρνήθηκε τήν ἀποκάλυψη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καί θεοποίησε ἕνα διανοητικό κατασκεύασμα, κομμένο καί ραμμένο μάλιστα στά μέτρα πολιτικῶν ἐπιδιώξεων. Καί ὄχι μόνον αὐτό. Ὁ Χριστός τοῦ Παπισμοῦ, ὅπως πολύ σοφά ἐπεσήμανε ὁ Ντοστογιέφσκυ, εἶναι ὑποταγμένος στόν Διάβολο. Ἔχει ὑποκύψει στόν τρίτο σατανικό πειρασμό τῆς ἐγκόσμιας ἐξουσίας καί δύναμης (βλ. Μθ 4,8-10). Διαθέτει κράτος καί διπλωματία καί τράπεζες στό ὄνομα Ἐκείνου πού τά ἀρνήθηκε ὅλα αὐτά καί δήλωσε ξεκάθαρα ὅτι «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (Ἰω 18,36). Μέ ἄλλα λόγια τό Βατικανό δέν κηρύττει τίποτε περισσότερο καί τίποτε λιγότερο ἀπό τόν Ἀντίχριστο· καί αὐτή τήν καταγγελία δέν τήν στοιχειοθετεῖ μόνον ὁ κορυφαῖος ρώσος λογοτέχνης ἢ κάποια «φανατική» ἀντιπαπική γραφίδα, ἀλλά ἡ ἴδια ἡ ἱστορία ἐδῶ καί αἰῶνες.

Οἱ ὑποστηρικτές τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων μέ τόν Παπισμό, ὅπως τίς περιγράψαμε παραπάνω, θεωροῦν δευτερεύοντα τά ζητήματα αὐτά, τῆς πίστεως· εἰδάλλως δέν εἶναι κατανοητές οἱ συμπεροσυχές καί γενικά οἱ κοινές λατρευτικές ἐκδηλώσεις Ὁρθοδόξων μέ ἀνθρώπους πού πιστεύουν σ' ἕναν ἄλλο Θεό. Πέρα ἀπό τίς ρητές σχετικές ἀπαγορεύσεις τῶν ἱερῶν κανόνων πού θά μπορούσε νά ἐπικαλεσθεῖ κάποιος, ἡ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ πρέπει νά τελεῖται «ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ» (Ἰω 4,24)· ἡ προϋπόθεση αὐτή εἶναι δεδομένη καί ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Στήν ἀντίθετη περίπτωση, ἂν δηλαδή νοθευθεῖ ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεως, τό ἀποτέλεσμα

είναι μία αλλόκοτη και βέβηλη συνύπαρξη «ναού Θεού μετὰ εἰδώλων» (Β' Κο 6,16).

Ἀσφαλῶς κανείς δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀντίθετος μ' ἓναν ἔντιμο καί σοβαρό διάλογο μέ τούς Παπικούς ἤ καί μέ ὁποιοσδήποτε ἄλλους αἰρετικούς. Ὁ Κύριος διαλέχθηκε γιά ζητήματα πίστεως ἀκόμη καί μέ Σαδδουκαίους καί Σαμαρεῖτες. Τό πρόβλημα δέν εἶναι αὐτό. Τό πρόβλημα, ὅταν προσερχόμαστε στόν διάλογο, εἶναι ἡ συνειδηση πού ἔχουμε ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι. Στοχεύουμε νά δώσουμε μαρτυρία «περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος» (Α' Πέ 3,15), γιά τήν ἀλήθεια τῆς πίστεως; Ἡ μήπως θυσιάζουμε αὐτή τήν ἀλήθεια στόν βωμό τῆς δῆθεν ἀδελφικῆς ἀγάπης; Διότι ἡ ἀγάπη πού δέν «συγχαίρει τῇ ἀληθείᾳ» (Α' Κο 13,6), εἶναι δῆθεν ἀγάπη· εἶναι κυριολεκτικά ἀπάτη.

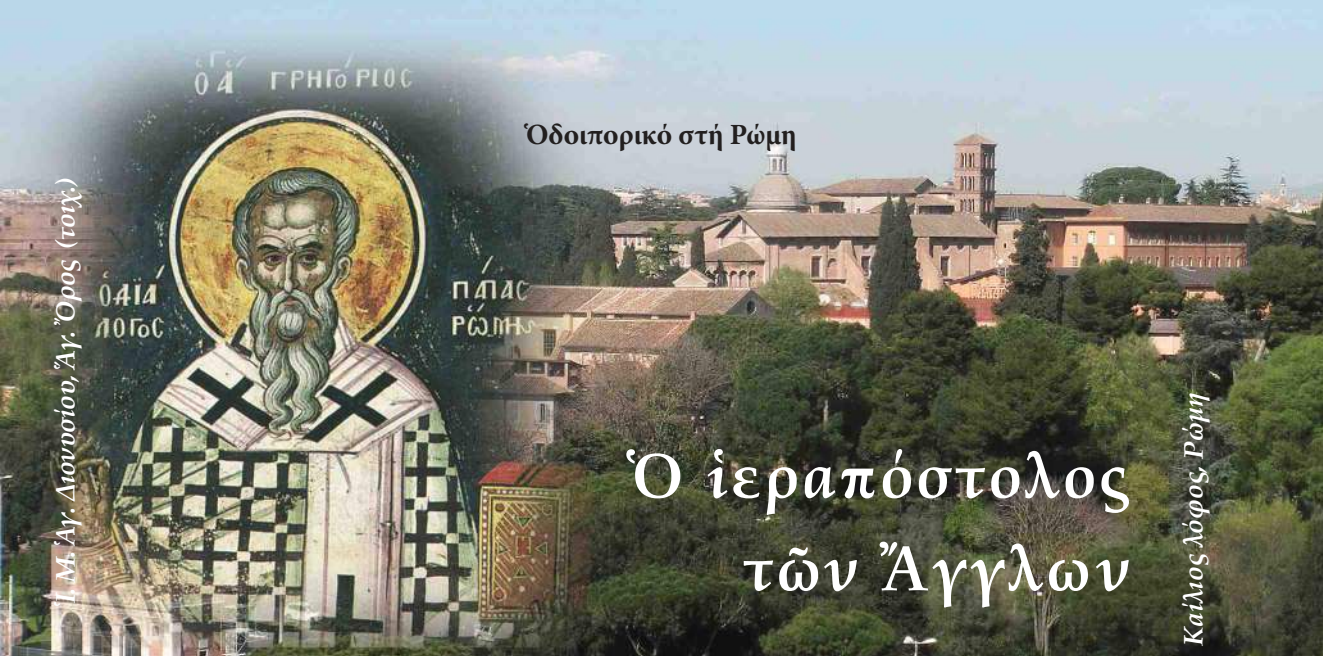
Ἄν ὥστόσο ἡ ἀπάτη εἶναι γενικά καταστροφική, οἱ ὀλέθριες συνέπειές της στά ζητήματα τῆς πίστεως ἔχουν αἰώνια διάσταση: Προσβάλλουν τήν σωτηρία τόσο τήν δική μας, ὅσο καί τῶν αἰρετικῶν, τούς ὁποίους ἐγκαταλείπουμε στήν πλάνη τους ἀπό... ἀγάπη. «Ἰκανόν ἐστιν» ὅμως. Εἶναι ἐπιτέλους καιρός νά ἐξετάσουμε αὐτή τήν ἐξαιρετικά σοβαρή ὑπόθεση μέ ἀποκλειστικό γνώμονα τήν εὐαγγελική ἀλήθεια καί ὄχι ἐκκοσμικευμένες καί ἐπικίνδυνες νοοτροπίες.

Εὐ. Α. Δάκας

Μάθε με, Κύριε, ν' ἀγαπῶ!

Γιά τήν ἀγάπη μάθαμε,
αὐτή πού ἐσύ χαρίζεις,
πῶς εἶν' ἀνέκφραστη, ἄπειρη,
κι ἀχώρητη στόν κόσμο.
Εἶν' ὅλη φῶς ἀπρόσιτο,
φῶς π' ἐνεργεῖ τά πάντα.
Αὐτή χέρι σου λέγεται
καί μάτι σου καλεῖται
καί στόμα τό πανάγιο
καί δύναμη καί δόξα.
Αὐτή στή λύπη ἀντίκειται,
αὐτή τόν φθόνο διώχνει.
Εἶν' εὐχαρίστηση,
χαρά, πραότης καί εἰρήνη,
ἔλεος ἀναρίθμητο,
ἄβυσσος εὐσπλαγχνίας.
Πάντοτε μᾶς χειραγωγεῖ,
δίπλα μας πάντα στέκει,
διδάσκει τήν ταπείνωση,
πού ὅλα τά κατορθώνει.
Κι ὅταν τήν ἀποκτήσω
αὐτή καί ταπεινός σάν γίνω,
τότε ἀχώριστη θά ζῇ
μέσα μου ἡ ἀγάπη.
Μιλάει μου, φωτίζει με,
μέ βλέπει καί τή βλέπω.
Μοῦ ἐρμηνεύει τίς Γραφές
καί μοῦ προσφέρει γνώση.
Θλίψη δέν ξέρω τί θά πεῖ,
κι ἂν ὅλοι μέ λυποῦνε.
Τά πάθη φεύγουνε μέ μιᾶς,
φεύγουνε τά σκοτάδια
καί βλέπω φῶς παντοτεινά
καί νύχτα καί ἡμέρα.
Ἀπολαμβάνω τή χαρά
τήν ἄρρητη καί θεία.

Συμεών ὁ νέος θεολόγος

Στόν Καίλιο λόφο βρίσκουμε ἓνα ναό πού μᾶς θυμίζει μία μεγάλη προσωπικότητα τῆς ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας. Εἶναι ὁ ναός τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, πάπα Ρώμης. Ὁ σημερινός ναός εἶναι ἰδιαίτερα ἀλλοιωμένος σέ σχέση μέ τήν ἀρχική βασιλική τοῦ βου αἰώνα. Στήν οὐσία πρόκειται γιά ἓνα μεταγενέστερο οἰκοδόμημα. Τό ἐσωτερικό ἔχει τοιχογραφίες ἀναγεννησιακῆς τεχντροπίας καί ὁ μόνος δεσμός τοῦ ναοῦ μέ τό παρελθόν εἶναι μία μαρμάρινη καθέδρα πού ἡ παράδοση θέλει νά πιστεύει πώς εἶναι ὁ θρόνος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου πάπα Ρώμης, τοῦ ἐπονομαζομένου καί Μεγάλου.

Ὁ Γρηγόριος εἶναι μία μορφή ὃχι πολύ γνωστή στά καθ' ἡμᾶς. Γόνος μίας σημαντικῆς οἰκογένειας τῆς Ρώμης, πού ἀπό πολύ νωρίς εἶχε δεχτεῖ τό μήνυμα τοῦ εὐαγγελίου μέ σημαντική προσφορά στήν Ἐκκλησία. Ὑστερα ἀπό ἀρκετά χρόνια μελέτης καί μετά ἀπό μία σύντομη θητεία σέ σημαντικό ἀξίωμα τῆς πόλης, ἀποφάσισε νά διαθέσει τήν περιουσία του σέ ἔργα εὐποιίας καί στό χτίσιμο μίας μονῆς ἐντός τῶν τειχῶν τῆς Ρώμης, ὅπου προσκάλεσε ἓνα φημισμένο γιά τήν ἀγιότητά του γέροντα καί στόν ὅποιο αὐτός ὁ ἴδιος ὁ ἱδρυτής τῆς μονῆς ἐγινε ὑπάκουος ὑποτακτικός!

Ὅπως ὁμως συχνά συμβαίνει, ἡ ταπείνωση μαζί μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ προσελκύει καί τήν προσοχή τῶν ἀνθρώπων πού γνωρίζουν. Κι ὁ τότε πάπας Ρώμης Πελάγιος ἀναγνώρισε στόν Γρηγόριο τό πρόσωπο ἐκεῖνο πού θά τόν βοηθοῦσε στή διοίκηση τῆς ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Σύντομα ὁ Γρηγόριος ἀπό μοναχός στόν Καίλιο λόφο κλήθηκε νά ἀναλάβει μία σειρά ἀπό καίριες θέσεις.

Τό ἔτος 590 ὁ Πελάγιος ἐκοιμήθη. Ὁλος ὁ κλήρος καί ὁ λαός τῆς Ρώμης ἐπέλεξαν ὡς διάδοχό του τόν Γρηγόριο, ὁ ὁποῖος μέ λύπη ἀποχαιρέτησε γιά πάντα τό ὄνειρό του νά ἀποσυρθεῖ στή μονή του στόν Καίλιο λόφο καί βοῦτήξε γιά τά καλά στίς μέριμνες τῆς διοίκησης.

Ὁ Γρηγόριος ὁ Μέγας ὑπῆρξε ὁ καλός ποιμένας τῆς ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Εἰσήγαγε σπουδαῖες μεταρρυθμίσεις στή λατρεία τῆς Δύσης. Διοίκησε μέ σταθερότητα τήν ἐκκλησία σέ μία ἐποχή δύσκολη. Τό συγγραφικό του ἔργο ἦταν ἐπίσης σημαντικό. Πολύ δημοφιλές ἀνάγνωσμα γιά αἰῶνες ἦταν οἱ «Διάλογοί» του, στούς ὁποίους ἀφηγεῖται τόν βίο μίας πλειάδας ἁγίων

(συνέχεια στή σελ. 155)

Ἀπό τόν ἄμβωνα τῆς Κυριακῆς

Κυριακή 4/5, τῶν μυροφόρων·

«Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμῃ ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν» (Μρ 16,1).

Ἡ τρίτη Κυριακή μετὰ τὴν Ἀνάστασιν εἶναι ἀφιερωμένη στὶς Μυροφόρες, στὶς μαθήτριες τοῦ Κυρίου μας πού παρέμειναν πιστές καὶ ἀφοσιωμένες καὶ συμπαραστάθηκαν στὸν Ἰησοῦ μέχρι τὴν τελευταία στιγμή. Ἀναφέρονται μόνο πέντε, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ οἱ μαθήτριες νὰ ᾔταν 12 ὅπως οἱ μαθητὲς ἢ καὶ περισσότερες. Εἶχαν τὴ δική τους ἀποστολή: νὰ διακονοῦν τὸν Ἰησοῦ καὶ τοὺς μαθητὲς του. Διακονοῦσαν στὴν ἀγάπην. Δέν ἀναφέρεται, βέβαια, καμία ἀπ' αὐτὲς νὰ ἔχει ἱερατικὸ ἀξίωμα οὔτε νὰ προάγεται σὲ διοικητικὴ θέσιν στὴν Ἐκκλησία. Καὶ ἂν μία ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐπίσκοπος καὶ ἀρχιεπίσκοπος, ἡ πρώτη μέσα στὴν Ἐκκλησία, ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ Παναγία· ἀλλὰ δέν φαίνεται πούθενά μέ τέτοιο ἀξίωμα οὔτε μέσα στὴν Καινὴ Διαθήκη οὔτε στὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ δέν σημαίνει ὑποτίμηση στὴ γυναίκα. Ἀλλωστε ἡ θέσιν τους στὴ σκιά τοῦ σταυροῦ δίδει μία καταπληκτικὴ τιμὴ καὶ δόξα στὶς γυναῖκες, ἡ δὲ σχέση τους μέ τὸν ἀναστάντα Κύριο πού πρῶτες τὸν εἶδαν καὶ ἔγιναν ἀπόστολοι τῶν ἀποστόλων, εὐαγγελίστριες τῶν εὐαγγελιστῶν, λέγει πάρα πολλά. Μεγαλύτερη δόξα καὶ μεγαλύτερη τιμὴ δέν θὰ μπορούσε νὰ ἀπολαύσει ἡ γυναίκα.

Κυριακή 11/5, τοῦ παραλύτου·

«Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω» (Ἰω 5,7).

Τί φοβερὸς λόγος! Δέν ἔχω ἄνθρωπο. Καὶ πράγματι μέσα στοὺς πολλοὺς ἄνθρώπους πολλές φορές νιώθουμε μοναξιά καὶ παγώνει ἡ καρδιά μας, δέν ἔχουμε ἄνθρωπο. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀγριάνθρωποι, ὅταν ἔχουν κακία καὶ ζοῦν γιὰ τὸ συμφέρον, εἶναι φίλαυτοι καὶ δέν λογαριάζουν τὸν ἄλλο, δέν εἶναι ἄνθρωποι. Λέγει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος: Ὅταν ἓνας εἶναι λαίμαργος σάν τὸν χοῖρο, ὅταν ὁ ἄλλος εἶναι λάγνος σάν τὸν τράγο, φθονερὸς σάν τὸ φίδι, φιλάργυρος σάν τὸν βάτραχο, αἰμοδιψὴς σάν τὸν λύκο, ἀρπακτικὸς σάν τὸ γεράκι, τότε οἱ ἄνθρωποι δέν εἶναι ἄνθρωποι, εἶναι κτῆνη, καὶ χειρότεροι ἀπὸ τὰ κτῆνη, θηριωδέστερα θηρία. Τί τρομερό! Δέν ζοῦμε μέσα σὲ ἀνθρώπινη κοινωνία ἀλλὰ μέσα σὲ μία ζούγκλα μέ ἄγρια θηρία, μεγάλα καὶ μικρά, πού μουγκρίζουν, βρυχῶνται καὶ προκαλοῦν τὴ φρίκη στοὺς ἄνθρώπους. Γι' αὐτό,

λοιπόν, ὁ Χριστός, ἐπειδὴ δέν ὑπῆρχε ἄνθρωπος, ἔγινε ἄνθρωπος ταπεινός καί ἀγκάλιασε τούς ἀνθρώπους, τούς ληστές, τίς πόρνες καί ὅλους τούς ἁμαρτωλούς. Ὁ Χριστός ὁ σωτήρας καί λυτρωτής χτυπάει τήν πόρτα τῆς καρδιάς μας καί περιμένει νά τοῦ ἀνοίξουμε, νά τόν δεχθοῦμε, νά μᾶς κάνει ἀνθρώπους καί νά ζήσουμε μαζί του εὐλογημένα.

**Κυριακή 18/5, τῆς Σαμαρείτιδος·
«ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει» (Ἰω 4,27).**

Ὁ Ἰησοῦς κάνει διάλογο μέ μία ἁμαρτωλή γυναίκα. Τίς γυναῖκες τίς τοποθετοῦσαν στό περιθώριο οἱ ἀρχαῖοι διδάσκαλοι καί φιλόσοφοι. Ὁ Ἀριστοτέλης δέν θά ἤθελε ποτέ στούς περιπάτους του μιά γυναίκα, ὁ Πλάτωνας οὔτε ἀπ' ἔξω ἀπό τήν Ἀκαδημία δέν ἐπέτρεπε νά πατήσκει γυναίκα. Κι ὅμως ὁ Κύριος μέ τόν διάλογο αὐτό δείχνει τή στοργή καί τήν ἀγάπη στή γυναίκα. Δέν τήν ἐξισώνει ὑπουλα καί ἐπικίνδυνα ὅπως ὁ φεμινισμός, ἀλλά τήν ἐξυψώνει, διότι ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ γυναίκα ἔχει κι αὐτή τό μεγαλεῖο της. Ἀκόμη καί μιά γυναίκα ἁμαρτωλή, ἔχει κι αὐτή στό βάθος της ἓνα σπινθήρα πού ὅταν τόν ἀγγίξει κανεῖς, γίνεται πυρκαγιά ὁλόκληρη. Καί αὐτό συνέβη μέ τή Σαμαρείτισσα. Ὁ Κύριος συνέτριψε ὅλα τά στρώματα, ὅλα τά ὁδοφράγματα, ἄγγιξε τόν σπινθήρα καί τότε ἡ γυναίκα ἐξέφρασε τήν ἀναζήτηση τοῦ Μεσσία γιά νά λάβει -αὐτή μόνη- ξεκάθαρα τήν ἀποκάλυψη: Ὁ Μεσσίας εἶναι αὐτός πού μιλά μαζί σου.

Κυριακή 25/5, τοῦ τυφλοῦ·

«σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν» (Ἰω 9,35-37).

Αὐτή τή στιγμή ἀκούω τόν Κύριο νά μοῦ λέγει: «σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;». Καί ἐρωτῶ: Ποιός εἶναι γιά νά τόν πιστέψω; Βέβαια τόν ξέρω, τόν κηρύττω, τόν ὁμολογῶ, ἀλλά πρέπει ἡ γνωριμία μου μαζί του νά ἀνανεώνεται, νά δυναμώνει, νά ἐνισχύεται. Καί ἀκούω τήν ἀπάντηση τοῦ Κυρίου. Δέν θά ὑπῆρχε συγκλονιστικότερη, πιό ἐνθαρρυντική, πιό διαφωτιστική ἀπὸ αὐτή τήν ἀπάντηση: «καὶ ἑώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν». Νά, ἡ πίστη μας. Βλέπω τόν Χριστό, ὅταν προσεύχομαι καί συνομιλῶ μαζί του. Βλέπω τόν Χριστό, ὅταν διαβάζω τό Εὐαγγέλιο καί τόν ἀκούω. Βλέπω τόν Χριστό, ὅταν κοινωνῶ τό σῶμα του καί τό αἷμα του, διότι δέν εἶναι ψωμί καί κρασί, ἀλλά εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μου τόν ὁποῖο βλέπω καί ἀκούω. Αὐτή εἶναι ἡ πίστη μας.

Στ. Ν. Σάκκος
(ἀπό λειτουργικά κηρύγματα)

Ἡ νέα ἄλωση

Ἡ ἄλωση τῆς Κωνσταντινούπολης ὑπῆρξε ἡ κατάληξη μίας πορείας παρακμῆς τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἀνάξιοι καί διεφθαρμένοι, πλὴν ἑξαιρέσεων, αὐτοκράτορες, αὐλικοί, ἀνώτεροι κληρικοί, ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καί ἄπληστοι γιὰ πλοῦτο, οἰκονομικά ἰσχυροί συνέθεταν τὴν εἰκόνα τῆς ἡγέτιδας ομάδας. Τὰ ἔσοδα σπαταλοῦνταν, γι' αὐτό καί ἐπιβάλλονταν νέοι φόροι.

Ἡ συσσώρευση τοῦ πλοῦτου ἦταν κύριο μέλημα καί ὄχι ἡ διάθεσή του γιὰ τὴν ἄμυνα τῆς χώρας, παρά τίς ἐξωτερικά δυσμενεῖς συγκυρίες.

Τὴν ἔλλειψη ὑπερασπιστῶν τῆς ἐλευθερίας ἀναπλήρωνε μισθοφορικός στρατός, ὁ ὁποῖος εὐκόλῃ μεταπηδοῦσε στὸ στρατόπεδο τοῦ ἐχθροῦ σέ περίπτωση ἀδυναμίας πληρωμῆς.

Ὁ ἔλεγχος τοῦ ἐμπορίου, μέ ἀντιστάθμισμα τὴν παροχὴ ἐκδοιλεύσεων, εἶχε περιέλθει στίς ἀνταγωνιστικές δυνάμεις τῆς Βενετίας καί τῆς Γένουας μέ συνέπεια τὴ δραματικὴ συρρίκνωση τῶν δημοσίων πόρων. Καί τὰ στίφη τῶν ἐπιδρομέων διαδέχονταν τό ἓνα τό ἄλλο.

Ὅπως σέ κάθε περίοδο παρακμῆς, πρὶν ἀπὸ τὴν τελικὴ κατάρρευση εἶχαν πάψει νὰ ἐναποθέτουν τίς ἐλπίδες στὸν Θεό. Τίς εἶχαν στηρίξει στὴ Δύση, πού ζητοῦσε ὡς ἀντάλλαγμα τὴ θρησκευτικὴ ὑποταγὴ, τὴν ψευτοένωση τῶν ἐκκλησιῶν.

Ὁ λαός ἔχοντας ὡς ὁδηγούς φωτισμένους κληρικούς ἀπιστεκόταν στὸ ξεπούλημα τῆς πίστες του. Εἶναι ἄκρως ἐντυπωσιακό ὅτι δέχθηκε μέ ἐνθουσιασμό κατὰ τὴν ἐπάνοδο του στὴν Κωνσταντινούπολιν τὸν Μᾶρκο, τὸν μητροπολίτη τῆς ὑπὸ δουλειάν πλέον Ἑφρέσου, πού δὲν εἶχε ὑποκύψει στίς πιέσεις τῶν παπικῶν, ἐνῶ ἀποδοκίμασε τοὺς ὑπογράψαντες τὴν ψευτοένωση. Εἶναι ἐπίσης ἐντυπωσιακό τό ὅτι ὁ τελευταῖος «μέγας δούξ», τρόπον τινά πρωθυπουργός, Λουκάς Νοταρᾶς ἔμεινε γνωστός γιὰ τὴ φράση του: «Προτιμότερο εἶναι νὰ δῶ νὰ βασιλεύει στὴν Πόλιν τό τουρκικὸ τουρμπάνι παρά ἡ καθολικὴ τιάρα». Ἡ στάση τῶν ἀνθενωτικῶν δέχθηκε αὐστηρὴ τὴν κριτικὴ πολλῶν ἱστορικῶν, ξένων καί Ἑλλήνων. Χαρακτηρίστηκαν συλλήβδην ὡς ὄχλος φανατικῶν καί ἐμπαθῶν, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν στὸ νὰ χαθεῖ τελικὰ ἡ αὐτοκρατορία· ἡ αὐτοκρατορία πού, πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε, δὲν χαίρει ἐκτιμῆσεως ἀπὸ πλείστους ὅσους δικούς μας ἱστορικούς πού προβαίνουν σέ ἱστορικὲς ἀναλύσεις μέ βάση δυτικὲς ἰδεολογίες.

Ἐκεῖνο πού ἀποκρύπτεται μέ ἐπιμέλεια εἶναι ἡ στάση πού κράτησε κάποιος ἄλλος ἀπὸ ἐκείνους πού μετέιχαν στίς συνόδους Φερράρας καί Φλωρεντίας, ὁ νεοπλάτωνικός φιλόσοφος (μὴ χριστιανός) Γεώργιος Γεμιστός (Πλήθων), σύμβουλος τοῦ αὐτοκράτορα. Ὑπῆρξε μεταξύ τῶν ἐλαχίστων πού ἀρνῆ-

θηκαν νά υπογράψουν τό κείμενο τῆς ψευτοένωσης, ὄχι βέβαια γιά λόγους θρησκευτικούς, ἀφοῦ τά δόγματα τῆς πίστεως τόν ἄφηναν ἀδιάφορο, ἀλλῆ γιά λόγους ἀξιοπρέπειας! Τελικά «ἡ πόλις ἑάλω», παρά τή βοήθεια (μικρή ἀσφαλῶς) πού ἔλαβε ἀπό τή Δύση μετά τό δραματικό συλλεϊτουργοστόν ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας τόν Δεκέμβριο τοῦ 1452.

Ἐκεῖνο πού δέν κατάφεραν οἱ ἑνωτικοί νά ἐπιτύχουν τότε τό πέτυχαν μετά τήν ἀνασύσταση τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους μέ τήν παρέμβαση, διπλωματική καί πολεμική (βλ. Ναυαρίνο), τῶν μεγάλων Δυνάμεων. Ὁ λαός, ὅσος δέν λῦγισε κατά τή μακραίωνη σκληριά, παρέμενε σταθερά προσηλωμένος στήν παράδοση τῆς ρωμοσύνης. Πολιτειακοί καί πολιτικοί παράγοντες, διανόηση δυτικοσπουδαγμένη καί μέρος τοῦ ἀνώτερου κλήρου ἐπέτυχαν μετά ἀπό αἰῶνα καί πλέον νά ξερριζώσουν ἀπό τήν καρδιά τοῦ λαοῦ τήν παράδοση τῆς θεμελιωμένη στήν ὀρθόδοξη πίστη καί νά τόν κατευθύνουν πρὸς τόν δυτικό τρόπο ζωῆς. Καμιά φωνή διαμαρτυρίας δέν ἀκούστηκε ὅταν ρίχτηκε τό σύνθημα «ἀνήκομεν εἰς τήν Δύσιν», σύνθημα πού ἔκανε νά τρίζουν τά κόκκαλα ἐκείνων πού εἶχαν δεχθεῖ στό διάβα τῆς ἱστορίας τό δολοφονικό μαχαίρι τῆς. Ὁ λαός παραδόθηκε μέ μικρή σχετικὰ ἀντίσταση στό ἐκμαυλιστικό τραγούδι τῶν σειρήνων, πού ἀλλῶστε δέν ζητοῦσαν, ὅπως τότε, νά νοθεύσει τήν πίστη του, ἀφοῦ στή Δύση ἡ θρησκευτική πίστη ἔχει πάψει ἀπό καιρό νά διαδραματίζει ρόλο σημαντικό στή δημόσια ζωή τῶν χωρῶν καί ἔχει καταπέσει σέ προσωπική ὑπόθεση μικρῆς μειοψηφίας.

Ὁ λαός δέν ρωτήθηκε πρὶν υπογράψουν οἱ ἐκπρόσωποι του τίς συμβάσεις ἑνταξῆς του στή Δύση (ΕΟΚ-ΕΕ). Δέν ἐνημερώθηκε γιά τίς συνέπειές τῆς. Ἀπεναντίας αἰσθάνθηκε ἐπιτέλους τή ζωή του νά ἀλλο-ζοῖ μέ τήν αὔξηση τῆς ἀγοραστικῆς του δύ-

ναμης καί ὁ καταναλωτισμός ἔγινε ἡ νέα του θρησκεία! Κύλησαν 30 ἔτη «ὄνειρεμένα» καί ξαφνικά ξύπνησε σέ πραγματικότητα ἀδυσώπητη! Ἐκεῖνοι πού μᾶς ἐκμαύλισαν διὰ τῶν «ένωτικῶν» ἐντολοδόχων - ἐκπροσώπων μας ἄρχισαν νά ζητοῦν πίσω τά δανεικά. Μάλιστα ἔχουν θαυμαστούς τρόπους νά τά υπολογίζουν μέ τόκους καί πανωτόκια καί νά τά πολλαπλασιάζουν. Καί αὐτοί πού μᾶς ὁδήγησαν στή συμφορά μέ τό «ένωτικό» παραλήρημα προβάλλουν τώρα ὡς οἱ ἀγωνιστές γιά νά ἐξέλθει ἡ χώρα μας ἀπό τήν κρίση. Μία κρίση πού βαθαίνει μέρα μέ τήν ἡμέρα, πού ὁδηγεῖ στήν ἐκποίηση τῆς περιουσίας τοῦ δημοσίου, στόν ἀφανισμό τῆς μικρῆς ἐπιχείρησης, στή διόγκωση τῆς ἀνεργίας καί στό νέο κύμα μετανάστευσης πλήθους ἐπιστημόνων, ἐνῶ ἡ χώρα πλημμυρίζει ἀπό μετανάστες ἀπόκληρους ἀπό τίς χώρες πού γεύτηκαν πρὶν ἀπό μᾶς τίς ἀγαθές προσφορές τοῦ πολιτισμένου δυτικοῦ ἀνθρώπου! Μία κρίση πού δέν ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι εἶναι πρωτίστως ἠθική.

Καί ἐνῶ ἡ χώρα μας δοκιμάζεται, ὅπως καί τότε πού ἡ παρακμή τοῦ λαοῦ ὁδήγησε στήν ἀλλοση τῆ βασιλεύουσα τῶν πόλεων, ὅλοι ἀναζητοῦμε ἐναγωνίως τόν ἡγέτη πού θά ὀρθώσει τό ἀνάστημά του ἀπέναντι στούς οἰκονομικά ἰσχυροῦς πού καταδυναστεύουν τούς λαούς καί θά χαρακτηρίσει τό χρέος ἐπαχθές! Εἶναι ὅμως πρόθυμος ὁ λαός νά ἀκολουθῇ γιά λόγους ἀξιοπρέπειας ἕναν τέτοιο ἡγέτη;

Τί εἶναι πιθανότερο; Νά ἐπιβιώσουμε στήν ἱστορία ταυτιζόμενοι ἀπόλυτα μέ τή Δύση ἢ διαχωρίζοντες πλήρως τή θέση μας ἀπό τούς ὀλετήρες τοῦ πλανήτη; Ἐνωτικοί ἢ ἀνθενωτικοί; Τό κύριο δίλημμα τοῦ Νεοελλήνα στήν περίοδο πού ἐπιχειρεῖται ἡ ἐπανεγγραφή τῆς ἱστορίας τοῦ μακροβιότατου ἔθνους μας.

Ἀπόστολος Παπαδημητρίου

Περί γενοκτονιών ό λόγος...

Ζοῦμε σέ μία εποχή όπου γίνεται πολύς λόγος γιά τά ανθρώπινα δικαιώματα, καί ιδιαίτερα γιά γενοκτονίες καί έθνοκαθάρσεις. Τό διεθνές δικαστήριο τής Χάγης κάθε τόσο συλλαμβάνει καί καταδικάζει υπεύθυνους γιά τέτοιου είδους έγκλήματα σέ κάθε γωνιά τής γής. Μέ τόν τρόπο αυτό, ό σύγχρονος κόσμος δίνει τό μήνυμα ότι δέν «ανέχεται» τέτοιες συμπεριφορές. Είδαμε, άλλωστε, τίς καταδίκες σέρβων πολιτικών καί στρατηγών, πού κατηγορήθηκαν γιά έθνοκάθαρση τών μουσουλμάνων τής Βοσνίας. Ίδιαίτερη ευαισθησία υπάρχει γιά τό Όλοκαύτωμα τών Έβραίων κατά τόν Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Στη Γερμανία ή άμφισβήτησή του θεωρεΐται ποινικό άδίκημα πού έπιδύρει φυλάκιση. Άπαγορεύτηκε, έπίσης, ή κυκλοφορία βιβλίων πού άμφισβητούσαν όποιαδήποτε πτυχή του, ένώ ύπάρχει καί όμόφωνη καταδίκη όλων τών πολιτισμένων κρατών γιά όποιονδήποτε υπαινιχθεί ότιδήποτε γι΄ αυτό.

Βλέποντας κανείς όλα τά παραπάνω θά μπορούσε νά πει ότι ή άνθρωπότητα έχει, πλέον, προοδεύσει καί προσπαθεί νά αποτρέψει τή συνέχιση τέτοιων έγκλημάτων. Δυστυχώς, τά πράγματα δέν είναι τόσο «άγγελικά πλασμένα», όπως θέλουν νά μάς

τά παρουσιάζουν οι άνεπτυγμένες χώρες τής Δύσης. Πολλές φορές, ή άναγνώριση ή μή τών γενοκτονιών γίνεται άντικείμενο διπλωματικών παιχνιδιών καί συναλλαγών. Έτσι, ένώ βλέπουμε νά συνεχίζεται ή διάπραξη έγκλημάτων πολέμου στην Άφρική (π.χ. Νταρφούρ στό Σουδάν), στη Μέση Άνατολή καί σ΄ άλλες περιοχές τοῦ κόσμου, ή πολιτισμένη Δύση όχι μόνο δέν άντιδρά, έστω μέ κάποια άνακοίνωση, αλλά καί ύποστηρίζει ήθικά καί υλικά αυτούς πού τά διαπράττουν. Μέ άπορία άκόμη βλέπουμε ότι ή άναγνώριση γενοκτονιών, όπως αυτής τών Άρμενίων, γιά τίς όποιες δέν τίθεται θέμα άμφισβήτησης από τούς ιστορικούς, γίνεται άντικείμενο διπλωματικών παιχνιδιών καί έκβιασμών. Ό υπεύθυνος γι΄ αυτές -στην περίπτωση τών Άρμενίων ή Τουρκία- αντί νά παραδεχτεί τήν ένοχή του, άπειλεί θρασύτατα όποιον τήν άναγνώρισει μέ διακοπή διπλωματικών σχέσεων καί πιέζει μέ κάθε θεμιτό κι άθέμιτο μέσο. Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι ύπάρχουν δύο μέτρα καί δύο σταθμά στην άναγνώριση τών γενοκτονιών.

Στην ιστορία αυτό δέν είναι παράξενο, καθώς πολλές φορές βλέπουμε νά θεωρεΐται δίκαιο ό νόμος τοῦ ισχυροῦ καί τά συμφέροντα νά μπαί-

νουν πάνω από τις ανθρώπινες αξίες. Αυτό που προξενεί έντύπωση όμως είναι η στάση πολλών ανθρώπων στην πατρίδα μας, που αυτοχαρακτηρίζονται «προοδευτικοί», και καυχώνται για την ευαισθησία τους στα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτοί υπερασπίζονται με θερμή γενοκτονίες που έγιναν και γίνονται σε διάφορες περιοχές της γης και ιδιαίτερα τό 'Ολοκαύτωμα των 'Εβραίων. Καταδικάζουν αμείλικτα όποιονδήποτε τολμήσει να πεί κάτι έναντίον του. Όταν, όμως, πρόκειται για τις γενοκτονίες και τις έθνοκαθάρσεις που διέπραξαν οι Τούρκοι απέναντι στους 'Ελληνες, τους 'Αρμένιους και τους 'Ασσύριους τηρούν σιγή ιχθύος. Φτάνουν, μάλιστα, στο σημείο να έξυμνούν και να τιμούν, ακόμη και με στεφάνια, τόν ιθύνοντα αυτών των έγκλημάτων, τόν Κεμάλ 'Ατατούρκ! 'Επιθυμούν ακόμη την αλλαγή των σχολικών βιβλίων 'Ιστορίας για να μή θίγονται οι γενοκτονίες και οι έθνοκαθάρσεις των Τούρκων, και μιλούν απλώς για «συνωστισμούς».

Τό θράσος τους όμως ξεπέρασε κάθε όριο λίγους μήνες πρίν, μέ αφορμή τό περίφημο αντιρατσιστικό νομοσχέδιο. Πέρα από τά προβλήματα σχετικά μέ την ποινικοποίηση των ιδεών που περιέχει τό έν λόγω νομοσχέδιο, προέβλεπε και τή δίωξη όποιου άμφισβητούσε τό 'Ολοκαύτωμα

των 'Εβραίων. Πολύ σωστά πολλοί βουλευτές από διάφορα κόμματα επέμειναν να περιληφθούν στή διάταξη και όσοι άμφισβητούν τις γενοκτονίες των 'Ελλήνων και των 'Αρμενίων που έχει αναγνωρίσει ή έλληνική Βουλή. Τό έκπληκτικό που συνέβη είναι ότι υπήρξε αντίδραση σ' αυτήν την προσθήκη μέ προεξάρχουσα, φυσικά, τή διαβόητη κυρία Ρεπούση άλλα και τούς γείτονες Τούρκους. Τό ακόμη πιο έκπληκτικό είναι ότι λόγω αυτής της αντίδρασης ή κυβέρνηση υπαναχώρησε και τό θέμα «πάγωσε». Τίς τελευταίες μέρες όμως τό αντιρατσιστικό νομοσχέδιο επανέρχεται δριμύτερο, καθώς ψηφίστηκε από την άρμόδια έπιτροπή της Βουλής και πάει πλέον στην 'Ολομέλεια. Μέ μεγάλη έκπληξη διαπιστώσαμε ότι δέν περιλαμβάνονται σ' αυτό οι γενοκτονίες των 'Ελλήνων και των 'Αρμενίων από τούς Τούρκους, αλλά υπάρχει αναφορά μόνο στο 'Ολοκαύτωμα των 'Εβραίων. Δηλαδή στο έλληνικό κράτος θά διώκεται όποιος μιλήσει ενάντια στή γενοκτονία των 'Εβραίων, αλλά θά μπορεί έλεύθερα ό όποιοσδήποτε να άμφισβητεί τή γενοκτονία των 'Ελλήνων του Πόντου και της Μικράς 'Ασίας! 'Ο άπόλυτος παραλογισμός και τό άποκορύφωμα του άνθελληνισμού...

*Παναγιώτης Μητσόπουλος
Φιλόλογος- Θεολόγος*

Πριν από χρόνια ο άμερικανός Samuel Huntington στο βιβλίο του «Η σύγκρουση τῶν πολιτισμῶν» ἔγραφε γιά τήν Ἑλλάδα «προφητικά» ὅτι δέν θά ἀνήκει οὔτε στή Ρωσία (Ἀνατολή) οὔτε στή Δύση, ἀλλά θά μεταβληθεῖ σέ «ίσαμορθόδοξη».

Τό ὅλο ἐγχείρημα φαίνεται νά λαμβάνει σάρκα και ὀστέα στίς μέρες μας, καθώς καταβάλλεται προσπάθεια νομιμοποίησης παραθρησκευτικῶν σεκτῶν, ἀνακατασκευάζονται τζαμιά, ἐτοιμάζεται ἡ ἀνέγερση τεμένους στόν Βοτανικό, ἀποφασίσθηκε ἡ δημιουργία Τμήματος Ἰσλαμικῶν Σπουδῶν στή Θεολογική Σχολή τοῦ ΑΠΘ καί γενικότερα περιφρονεῖται ἡ ἑλληνορθόδοξη παράδοση.

Τό Ὑπουργεῖο, λοιπόν, πού ἀποχαρκτηρίθηκε ἀπό «ἐθνικῆς Παιδείας», ἐπικαλεῖται «ἐθνικούς λόγους» γιά τή λειτουργία τοῦ ἐν λόγω τμήματος, προκειμένου οἱ Ἕλληνες μουσουλμάνοι τῆς Θράκης νά μή μεταβαίνουν γιά σπουδές στό Ἐξωτερικό, ὅπου δέχονται ἀκραία ἐκπαίδευση. Ἄς μᾶς ἐπιτρέψει ὅμως τό σεβαστό μας Ὑπουργεῖο νά μήν εἴμαστε πιά τόσο ἀφελεῖς. Ποῦ νά δοῦμε τό ἐθνικό φρόνημά του; Στά σχολικά ἐγχειρίδια, ἀπό ὅπου ἐξόρισε ὁ,τι μύριζε Ἑλλάδα ἤ στήν ἀπεμπόληση τοῦ ἔθνικοῦ μας ὕμνου ἀπό τά βιβλία τῆς Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης;

Πῶς μπορεῖ νά αἰτιολογηθεῖ ἐπιστημονικά πρόγραμμα μουσουλμανικῶν Σπου-

δῶν ὡς κατεύθυνσης σέ Θεολογικό Τμήμα; Σέ καμία χώρα τῆς Εὐρώπης δέν ὑπάρχει κάτι ἀνάλογο. Ἐπιπλέον σέ καμία μουσουλμανική χώρα δέν λειτουργεῖ τμήμα χριστιανικῶν Σπουδῶν.

Θά μπορούσε νά ἰδρυθεῖ εἰδική Ἀκαδημία γιά δασκάλους Ἕλληνες μουσουλμάνους. Νά προσθέσουμε ὅτι ἤδη λειτουργοῦν δύο ἱεροσπουδαστήρια γιά τίς ἀνάγκες τῆς μουσουλμανικῆς μειονότητας τῆς Θράκης. Φέτος μάλιστα στούς μουσουλμάνους μαθητές διδάσκεται στά δημόσια σχολεῖα γιά πρώτη φορά -ἐάν τό ἐπιθυμοῦν- τό Κοράνιο.

Βεβαίως γνωρίζουμε τί κηρύττει τό Κοράνιο. Μέ διακόσιους περίπου στίχους στρέφεται κατὰ τῶν Ἑβραίων καί τῶν Χριστιανῶν, κηρύττει τό μίσος καί τή σφαγή τῶν ἀλλοπίστων, τόν ἐξευτελισμό τῆς γυναίκας, τή δουλεία, τήν ἐκδίκηση, ἐπιβάλλει ἀποτρόπαιες ποινές, ὅπως τόν ἀκρωτηριασμό ἀκόμη καί γιά πταίσματα. Μήπως πίσω ἀπό τίς προσπάθειες αὐτές διαφαίνεται ὁ στόχος νά ἀναγνωρισθεῖ τό Ἰσλάμ ὡς δεύτερη θρησκεία στή χώρα μας; Ἡ, μήπως «βάζουμε φίδι στόν κόρφο μας»;

Ἐγγραφε ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος: «Ἄς μή λησμονοῦμε ὅτι μέ μοναδικό ὁδηγό τό Κοράνιο ὁ ἰσλαμισμός προσβλέπει στήν ἐπικράτηση ἑνός θεοκρατικοῦ καθεστώτος κατὰ τό πρότυπο τοῦ ἔτους 622 μ.Χ. Ἡ ἀνισότητα τῶν ὄρων σύγ-

κρισης είναι προφανής. Από τη μιά μεριά ή πολιτισμένη ανθρωπότης με τὰ Συντάγματα της... καί τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτη. Καί ἀπό τήν ἄλλη ἕνας συρφετός μαζῶν, πού ἐκτρέφονται μέ τόν φανατισμό καί τή μι-σαλλοδοξία... Γιατί τάχα δύο μέτρα καί δύο σταθμά; Μήπως εἶναι λάθος ἡ σιωπή ἢ ἡ ἔνοχη ἀποδοχή ὅλων αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς Δύσεως... καί θά ὀδηγήσουν σέ πολλά μοι-ραῖα λάθη;».

Πόσα ὑπέστη τό Γένος μας ἀπό τό Ἰσ-λάμ! Πόσους ἐθνομάρτυρες καί νεομάρτυ-ρες καταγράφει ἡ ἱστορία μας στά 500 χρόνια σκλαβιάς! Καί τώρα ἐμεῖς οἱ ἴδιοι προσκυνοῦμε καί ὑπηρετοῦμε τόν σφαγέα μας; Ἀσφαλῶς δέν καταφερόμαστε κατὰ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἰσλάμ, ἀλλά ἐπιτέλους οὔτε ἡ ἀρχή τῆς ἀμοιβαιότητος δέν συζη-τήθηκε, τή στιγμή μάλιστα πού τίθεται ἀνοιχτά θέμα μετατροπῆς τῆς Ἀγίας Σοφίας σέ τζαμί! Οὔτε κἄν ἡ ἁγία Γραφή δέν κυ-κλοφορεῖ ἐλεύθερα στίς χῶρες τοῦ Ἰσλάμ, ἐνῶ στήν πατρίδα μας τό Κοράνιο πωλεῖται ἐλεύθερα καί στοῦ τελευταῖο βιβλιοπωλεῖο.

Τί πάθαμε! Τό αἷμα τῶν σφαγιαζομέ-νων ἀδελφῶν μας Χριστιανῶν στή Συρία καί γενικά στίς μουσουλμανικές χῶρες ἀπό μουσουλμάνους φονταμενταλιστές «βοᾷ πρὸς Κύριον»· κι ἐμεῖς μέσα στήν ἀφροσύ-νη μας, ψοφοδεῶς κινούμενοι, ἐθελοτυ-φλώντας γιά τό δράμα τους κι ἀδιαφορών-τας γιά τήν ἐξαφάνιση τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπό τή Μέση Ἀνατολή, τοὺς θρονιάζουμε στή Σχολή ὅπου πρέπει νά ὀρθοτομεῖται ἀνόθευτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου; Δέν ἀκοῦ-με τή φωνή-προσταγή τοῦ ἀποστόλου Παύλου «Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπί-στοις» (Β' Κο 6,14);

Πόσο παραστατικά καί προφητικά κή-ρυττε ὁ μακαριστός μητροπολίτης Φλωρί-νης π. Αὐγουστῖνος: «Ἄχ! ζωντανεῖται πάλι τό Ἰσλάμ, θηρίο πού κοιμόταν· δέν πήραμε χαμπάρι. Δέν θέλω τώρα νά μπῶ στήν πο-λιτική, εἶναι ἔξω ἀπό τόν στόχο μου. Ξύ-

πνησε πάλι τό Ἰσλάμ μέ κεφαλές πολλές... Τί κύμα τῆς ἀβύσσου εἶναι αὐτό! Σὰν νά ἀκούω Ἀποκάλυψη. Εἶδα νά βγαίνει θηρίο ἀπό τήν ἔρημο, τό θηρίο τοῦ Μωάμεθ».

Φυσικά δέν εἶναι μόνον οἱ ἰσλαμικές σπουδές. Γιά τίς λατρευτικές ἀνάγκες τῶν μουσουλμάνων σπουδαστῶν θά πρέπει νά ἀνεγερθεῖ καί τέμενος -ἐνδεχομένως καί μι-ναρές- μέσα στή Θεολογική Σχολή, ὅπου καθημερινά «ἐπτάκις τῆς ἡμέρας» οἱ μου-σουλμάνοι φοιτητές θά προσεύχονται. Σκεφθήκαμε τίς συνέπειες τέτοιων ἀποφά-σεων; Γιατί δέν ὁσμίζομαστε τοὺς κινδύ-νους;

Μέσα στήν ὅλη ἀπογοητευτική εἰκόνα, ἀχτίδα ἐλπίδας ἀποτελεῖ τό κείμενο φοιτη-τῶν τοῦ Θεολογικοῦ Τμήματος, ἀπό τό ὁ-ποῖο μεταφέρουμε τὰ ἐξῆς: «Για πρώτη φορά σε παν- ευρωπαϊκό ἐπίπεδο καί δη σε χώρα Ορθόδοξη, ἐπιχειρεῖται με προκλητι-κό τρόπο το ἀντισυνταγματικό εγχείρημα της θεσμικῆς καθιέρωσης καί ἀναγνώρισης στον ευαίσθητο χώρο της παιδείας, καί μά-λιστα στην ἀνώτατη βαθμίδα, που εἶναι το Πανεπιστήμιο, ἐνὸς θρησκευτικοῦ μορφώ-ματος που ἀπορρίπτει το βασικό δόγμα της Τριαδικότητος του Ἀγίου Θεοῦ, καί που κα-θυβρίζει τὴ θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-σοῦ Χριστοῦ, κάτι που ἀποτελεῖ ξεκάθαρα "βλασφημία κατὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος"...

Ὡς Ορθόδοξοι... φοιτητές... προβλημα-τιστήκαμε ἰδιαιτέρως, ὅταν πληροφορη-θήκαμε ὅτι ἐπικεῖται αὐτή ἡ αἰφνιδιαστική ἐξέλιξη γιὰ τὴν ἀγαπημένη μας Σχολή... Ἐλπίζουμε νὰ πρυτανεύσει ἡ σύνεση μετα-ξὺ ὅλων των ἐμπλεκόμενων ἀρμόδιων φο-ρέων».

Εὐδοξία Αὐγουστίνου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

**Ἑρῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου,
Καλλιθέα, Ἀθήνα.**

Δέν ἔχει ξαναγίνει!

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς προεκλογικῆς περιόδου ἐμφανίστηκε στήν περιοχή τῆς Θράκης καί τό ἐξῆς ἀπαράδεκτο: Ἀφίσες ἐλληνικοῦ κόμματος μέ λεζάντες στά τουρκικά. Ἡ ψηφοθηρία μᾶς κάνει νά ταυτιζόμαστε ἀκόμη καί μέ τούς δόλιους ὑπονομευτές τῆς πατρίδας μας. Αὐτή τήν εὐαίσθητη περιοχή ὅπου τοῦρκοι ἀξιωματοῦχοι μπαίνουν μιλώντας γιά ἐθνική μειονότητα, οἱ ψευτομουφτῆδες ἐκφοβίζουν καί πιέζουν μέ χίλιους τρόπους τούς Ἕλληνες μουσουλμάνους, τούς Πομάκους, νά δεχτοῦν ὅτι εἶναι Τοῦρκοι, αὐτή τήν ξεχασμένη ὅλο τόν ὑπόλοιπο χρόνο Θράκη, τή θυμήθηκε τώρα ὁ πολιτικός κόσμος γιά νά κάνει τί; Νά προσφέρει, οὐσιαστικά, ὑπηρεσίες στήν τουρκική προπαγάνδα καί ὄχι μόνο... «Οἱ βάρβαροι δέν θά ξανάρθουν ἀπ' τά σύνορα», δυστυχῶς αὐτό εἶναι

βέβαιο. Εἶναι ἐγκατεστημένοι πλέον καλά στά ἐνδότερα τῆς χώρας.

Τά καλά τῆς Εὐρώπης!

Ἀκουγόταν σάν ἀποκύημα καθυστερημένης διάνοιας, σάν ἀντιδραστικός λαϊκίστικος ἐκφοβισμός ἢ προφητική -ὅπως ἀποδεικνύεται- φωνή τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτου Φλωρίνης π. Αὐγουστίνου: «Θέλετε Εὐρώπη; Θέλετε Ε.Ο.Κ.; Σέ λίγα χρόνια γκαρσόνια τῆς Εὐρώπης θά καταντήσουμε, γκαρσόνια τῶν ξένων πού θά ῥχονται στήν Ἑλλάδα μας σάν ἀφεντικά. Γκαρσόνια τῆς Εὐρώπης θά καταντήσουν οἱ Ἕλληνες, πού ἔχουν λαμπρά καί ἐνδοξο ἱστορία, πού ἔδωσαν τά φῶτα καί τόν πολιτισμό στήν Εὐρώπη καί σ' ὅλο τόν κόσμο. Γκαρσόνια... Δέν τό εὐχομαι! δέν τό εὐχομαι! Εἴθε νά διαψευσθῶ».

Ἀλλά δέν διαψεύσθηκε... Πρόσφατη

έκθεση της Κομισιόν αποκάλυψε ότι τα πρώτα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη ζήτηση στην Ελλάδα είναι οι σερβιτόροι και οι μπάρμαν, δηλαδή επί τό λαϊκότερον τά... γκαρσόνια. Καί μάλιστα, πολλά γκαρσόνια πλέον είναι κάτοχοι πτυχίου πανεπιστημιακής σχολής!

Άνησυχία-έκκληση

Σέ συνέντευξή του σέ ελληνική έφημερίδα ό άρχιεπίσκοπος Άλβανίας Άναστάσιος εξέφρασε μία όχι άδικαιολόγητη άνησυχία γιά τήν πορεία τής Ελλάδας: «Ό διχασμός μάς κυνηγάει από τήν αρχαιότητα. Άλλάζει μορφές. Συχνά τά κόμματα κινούνται μέ μία διχαστική τακτική. Δηλαδή, σάν νά μήν ύπάρχει τίποτα καλό στόν άλλον. Ό διχασμός είναι ό επικίνδυνος ίός, πού τόν έχουμε μέσα μας καί πάση θυσία όφείλουμε νά τόν αποφύγουμε. Αύτός μάς κατέστρεψε. Τί έγινε μέ τή Μικρασιατική Καταστροφή; Τί έγινε μέ τόν Έμφύλιο; Όταν άρχισα νά καταλαβαίνω τόν κόσμο, τό πρώτο τό όποιο μέ συντάραξε ήταν τά γερμανικά άεροπλάνα πού βομβάρδιζαν τόν Πειραιά. Τό δεύτερο όταν έβλεπα στην Κυψέλη, πού τότε ήταν χωράφια, νά σκοτώνονται άδέρφια. Λοιπόν, δέν μπορώ νά διανοηθώ ότι θά πέσουμε πάλι σέ αύτή τήν παγίδα».

Άντιρατσισμός ή διωγμός τής Έκκλησίας;

Στήν τελική ευθεία γιά ψήφιση είναι τό άντιρατσιστικό νομοσχέδιο καί δημιουργείται εύλογα μία άπορία. Η πρόβλεψη του ότι: «Τιμωρείται μέ φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών καί χρημα-

τική ποινή 5 έως 20.000 ευρώ όποιος, μέ κάθε μέσο ή τρόπο, προκαλεί ή διεγείρει σέ μίσος κατά προσώπων ή ομάδες προσώπων πού προσδιορίζονται μέ βάση τή φυλή, τό χρώμα, τή θρησκεία, τίς γενεαλογικές καταβολές, τήν έθνική ή έθνοτική καταγωγή, τόν γενετήσιο προσανατολισμό, τήν ταυτότητα φύλων», δέν θά μπορούσε νά περιλάβει τά τροπάρια τής Έκκλησίας πού θά μπορούσε κάποιος νά θεωρήσει ότι προσβάλλουν τούς Άγαρηνούς καί τούς Έβραίους; Η έπίσης δέ θά μπορούσε κάποιος νά θεωρήσει παράνομα τά κηρύγματα άρχιερέων καί ιερέων ενάντια στίς αίρέσεις ή τήν όμοφυλοφιλία; Μήπως αύτός είναι ό άπώτερος σκοπός όσων προωθούν αύτά τά «περίεργα» νομοσχέδια;

Δημοψήφισμα γιά χριστιανικούς ναούς...

Μέ άφορμή δήλωση ύποψήφιου δημάρχου Αθηνών πώς θά κάνει δημοψήφισμα γιά τό τζαμί στην Αθήνα, ό γενικός γραμματέας θρησκευμάτων του ύπουργείου Παιδείας δήλωσε ότι, αν είναι έτσι, πρέπει νά γίνεται δημοψήφισμα καί γιά κάθε νέο χριστιανικό ναό πού άνεγείρεται! Συγκεκριμένα είπε: «Γιά νά μήν ξευτελισθεί διεθνώς ή χώρα, αν γίνει δημοψήφισμα μόνο γιά τό τζαμί στόν Έλαιώνα, ή μόνη λύση είναι νά γίνεται τοπικό δημοψήφισμα γιά κάθε χώρο προσευχής στή χώρα μας, συμπεριλαμβανομένων καί τών δικών μας έκκλησιών»!

Μετά από τόν ύπουργό ό όποιος, όπως είπε, αισθάνεται «περήφανος» πού θά χτίσει τζαμί στην Αθήνα, τό άκούσαμε κι αύτό από «έπίσημα χείλη»... Τί άλλο μένει;

Ψαλμός 120ος: Ὁ ἀνύστακτος Φρουρός

Πολλοί χαρακτήρισαν τόν 120ο ψαλμό ως τόν ωραιότερο ἀπό τούς ψαλμούς τῶν ἀναβαθμῶν. Μέ παραστατικές εἰκόνες καί δυνατές ἐκφράσεις ἀποδίδει ὑπέροχα τήν γαλήνη τοῦ ἀνθρώπου πού, ἐνῶ βρίσκεται μέσα σέ σοβαροῦς κινδύνους, νιώθει ζωντανή κοντά του τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί δέν φοβᾶται τίποτε.

Κείμενο

1. Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἦξει ἡ βοήθειά μου.
2. Ἡ βοήθειά μου παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
3. Μὴ δῶης εἰς σάλον τὸν πόδα σου, μηδὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε.
4. Ἴδου οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραήλ.
5. Κύριος φυλάξει σε, Κύριος σκέπη σοι ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου.
6. Ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα.
7. Κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχὴν σου ὁ Κύριος.
8. Κύριος φυλάξει τὴν εἰσοδόν σου καὶ τὴν ἐξοδόν σου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔως τοῦ αἰῶνος.

Μετάφραση

1. Ὑψωσα τὰ μάτια μου στὰ βουνά, ἀπὸ κεῖ θά ἔλθει ἡ βοήθειά μου.
2. Ἡ βοήθειά μου θά ἔλθει ἀπὸ τὸν Κύριο, πού ἔκανε τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆ.
3. Μακάρι νά μὴ σαλευθεῖ τό πόδι σου καὶ νά μὴ νυστάξῃ ὁ φύλακάς σου!
4. Νά, δέν θά νυστάξῃ καὶ δέν θά κοιμηθεῖ ὁ φύλακας τοῦ Ἰσραήλ.
5. Ὁ Κύριος θά σέ φυλάξῃ, ὁ Κύριος θά σκεπάσῃ τό δεξί σου χέρι.
6. Τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος δέν θά σέ κάψῃ οὔτε (θά σέ βλάψῃ) ἡ σελήνη τὴν νύχτα.
7. Ὁ Κύριος θά σέ φυλάξῃ ἀπὸ κάθε κακό, θά φυλάξῃ τὴν ζωὴ σου ὁ Κύριος.
8. Ὁ Κύριος θά φυλάξῃ τὴν εἰσοδό σου καὶ τὴν ἐξοδό σου ἀπὸ τώρα καὶ αἰῶνια.

Ὁ ποιητής, κάποιος αἰχμάλωτος Ἰουδαῖος στὴν Βαβυλώνα, κάνει ἓναν διᾶλογο μέ τόν ἑαυτό του. Περικυκλωμένος ἀπὸ προβλήματα καὶ δυσκολίες, ἀναζητᾷ βοήθεια. Ἐχοντας ὅμως ἐμπειρία τῶν εὐλογιῶν καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, εἶναι σέ θέση νά δώσει ἀπάντηση στὴν ἀναζητήσή του: Ὁ Θεός του εἶναι τό ἀσάλευτο στήριγμα, ἡ ἀσφαλέστερη βοήθεια, ὁ ἀνύστακτος φρουρός του!

Ψάχνοντας γιὰ βοήθεια, λοιπόν, ὁ ψαλμωδὸς ὑψώνει τὰ μάτια του· ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου. Αὕτῃ ἡ βοήθεια

εἶναι ἀκαταμάχητη, κατὰ τὸν ἅγιο Χρυσόστομο, καὶ εὐκολοκατόρθωτη! «Δέν χρειάζεται κανεὶς νά βαδίσῃ μακρὺ δρόμο οὔτε νά κολακεύῃ ἀνθρώπους οὔτε χρήματα νά ξεοδέψῃ οὔτε πρεσβεία νά ἀποστείλῃ. Μπορεῖ νά ἀποσπᾷ τὴν βοήθεια μένοντας στό σπίτι του· μόνο ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα καὶ νά στηρίξῃ τὴν ἐλπίδα του σ' Ἐκεῖνον καὶ νά ἔχῃ εὐκίνητο τό βλέμμα του, νά βλέπῃ πρὸς τὰ ψηλά».

Ὑψώνοντας τὰ μάτια του ὁ ψαλμωδός, τὰ στρέφει εἰς τὰ ὄρη, ἀναμφίβολα

στά ὄρη τῆς Σιών· ὅπως ὁ Δανιήλ, πού τρεῖς φορές τήν ἡμέρα ἔστρεφε τό βλέμμα του πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα γιὰ νά προσευχηθεῖ (βλ. Δα 6,10). Καί εἶναι βέβαιος γιὰ τήν βοήθεια πού θά λάβει. Διότι αὐτή πηγάζει ὄχι ἀπὸ τὰ ὄρη -δέν εἶναι ἓνας φυσιολάτρης ὁ ψαλμωδός- ἀλλὰ *παρὰ Κυρίου*, ἀπὸ τόν Θεό του. Ὁ πιστός Ἰσραηλίτης πίσω ἀπὸ τὰ βουνά βλέπει ἓναν ἀκοίμητο φρουρό, τόν παντοδύναμο Θεό του. Καί νιώθει ἀπέραντη ἀσφάλεια κάτω ἀπὸ τό ἀνύστακτο βλέμμα Του. Γι' αὐτό τόσο συχνά μέσ στὸν ψαλμό ἐπαναλαμβάνει τό ρῆμα *φυλάττω*.

Καυχέται μάλιστα ὁ ψαλμωδός ὅτι ὁ δικός του Θεός εἶναι ὁ δημιουργός τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς. Ἄρα, προσφέρει τήν βοήθειά του παντοῦ, σ' ὅποιο σημεῖο τῆς γῆς κι ἂν βρεθοῦμε. Ἄν ὁ οὐρανός πού δημιούργησε μᾶς σκέπει παντοῦ, πολὺ περισσότερο ὁ Δημιουργός του δέν μᾶς ἀφήνει οὔτε στιγμή ἀπὸ τὰ μάτια του!

Ἀρκεῖ νά μὴν ξεστρατίσουμε· *μὴ δῶ-
¹ης εἰς σάλον τὸν πόδα σου*. Θά χάσουμε τήν ἀνύστακτη φροντίδα του, μόνο ἂν ἀπομακρυνθοῦμε μόνοι μας ἀπὸ κοντά του.

Ὁ ψαλμωδός εὐχεται νά μὴ νυστάξει κι ὁ φρουρός· *μηδὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσ-
σων σε*. Καί ἀμέσως ὁ ἴδιος βεβαιώνει· *ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσ-
σων τὸν Ἰσραήλ*. Δέν πρόκειται ὁ φρουρός τοῦ Ἰσραήλ οὔτε ἀπὸ κόπωση νά νυστάξει (*οὐ νυστάξει*) οὔτε καί ἀπὸ τήν φυσικὴ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου νά νικηθεῖ (*οὐδὲ ὑπνώσει*). Διότι φύλακάς του εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός· *Κύριος φυλάξει σε, Κύ-
ριος σκέπη σοι ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου*. Ὁ πολεμιστὴς κρατοῦσε τὰ ἀμυντικὰ ὄπλα (π.χ. ἀσπίδα, θυρεό) στό ἀριστερό του χέρι, ἐνῶ στό δεξί τὰ ἐπιθετικά (π.χ. δόρυ). Ἔχοντας αὐτὴ τήν εἰκόνα στήν σκέψη του ὁ ποιητὴς εἶναι σάν νά λέει στὸν ἑαυτό του: Μὴ φοβᾶσαι, ἔχεις συμπολε-

μιστὴ σου τόν παντοδύναμο Θεό! Ἀκόμη καί τό δεξί σου χέρι, πού εἶναι ἐκτεθειμένο, μπορεῖ Αὐτός νά τό ἀσφαλίσει!

Ἰδιαίτερα συγκινοῦσε τόν πιστό Ἰσραηλίτη ἡ διαβεβαίωση τοῦ ἐπόμενου στίχου· *ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα*. Γνώριζε ὅτι σαράντα χρόνια στήν ἔρημο ὁ Θεός θαυμαστά διαφύλαξε τόν λαό του καί ἀπὸ τό λιοπύρι τῆς μέρας καί ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς νύχτας: Ἔστειλε τήν νεφέλη, πού τήν ἡμέρα ἔκανε σκιά καί τήν νύχτα φωτίζε.

Γι' αὐτό παιανίζει ὁ ψαλμωδός ὅτι ὁ Κύριός του θά τόν φυλάξει ἀπὸ κάθε κακὸ. Δέν χορταίνει νά τό ἐπαναλαμβάνει· *Κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχὴν σου ὁ Κύριος*. Θά τόν φυλάξει ὁ Κύριος, θά ἀφαιλέσει κάθε εἴσοδο καί ἔξοδο του, ὅλη του τὴν ζωὴ, ἀπὸ τήν γέννησή του ὡς τὴν ὥρα πού θά ἀποχωρήσει ἀπὸ τόν μάταιο αὐτὸ κόσμο. Καί στήν αἰωνιότητα ἀκόμη δέν πρόκειται νά χάσει τήν ἀγαπητικὴ φροντίδα τοῦ Κυρίου· *Κύριος φυλάξει τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος*. Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος τονίζει: «Ὅχι μόνο γιὰ μιὰ μέρα οὔτε γιὰ δυὸ ἢ τρεῖς ἢ δέκα ἢ εἴκοσι ἢ ἑκατό, ἀλλὰ συνεχῶς θά σέ φυλάγει, πράγμα πού δέν συμβαίνει μέ τοὺς ἀνθρώπους. Στὴν περίπτωση τῶν ἀνθρώπων οἱ μεταβολές εἶναι πολλές, οἱ μεταπτώσεις συνεχεῖς, οἱ ἀλλαγές ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη. Αὐτός πού σήμερα εἶναι φίλος αὔριο εἶναι ἐχθρός. Ὁ βοηθός τοῦ σήμερα αὔριο ἐγκαταλείπει. Καί πολλές φορές ὄχι μόνο ἐγκαταλείπει, ἀλλὰ καί πολεμᾷ, καί σχεδιάζει καταστροφή χειρότερα ἀπὸ κάθε ἐχθρό. Τά τοῦ Θεοῦ ὅμως εἶναι σταθερά, συνεχῇ, ἀθάνατα, μόνιμα, χωρὶς νά ἔχουν τέλος».

† Στ. Ν. Σάκκος

«Χάι μάνα!»

Ἡ Λισάφ σωριάστηκε πιά στό πεζούλι ἀποκαμωμένη. Εἶναι ὥρα πού ψάχνει τόν μικρό της ἀδελφό. Τῆς ἔφυγε; Τόν ἔχασε ἢ μήπως τῆς τόν ἄρπαξαν; Κλαίει καί τό παιδικό λιγνό της κορμί τραντάζεται ἀπό τόν λυγμό. Γιατί, στ' ἀλήθεια, ἀπ' ὅλα νά πρωτοκλάψει ἓνα δωδεκάχρονο κορίτσι, πού 'χει χάσει πρὶν λίγο καιρό μάνα καί δυό ἀδελφία; Καί τώρα νά πού τῆς ξέφυγε καί τό μωρό, ὁ Δημήτρης, τό στερνοπαίδι τῆς συγχωρεμένης τῆς μάνας της. Τόν εἶχε ἀναλάβει αὐτή, δυό χρονῶν παιδάκι, μετὰ τόν χαμό της. Εἶναι βέβαια καί ὁ πονεμένος πατέρας της καί ἡ γιαγιά Εὐγενία, πού μ' ὅλα τὰ γηρατεία της καί τῇ θλίψῃ γιὰ τῇ θυγατέρα της, τὴν Ἀνθούσα, μητέρα τῆς Λισάφ, ὅλους τούς φροντίζει.

Θυμᾶται ἡ μικρὴ κοπελίτσα τὴν ἡσυχία τοῦ σπιτιοῦ της, τῇ θαλπωρῇ του, σάν σέ ὄνειρο. Τρεῖς μῆνες πέρασαν κιόλας ἀπὸ κείνη τῇ φοβερῇ νύχτα. Οἱ χριστιανοὶ τοῦ χωριοῦ της ἀγνόησαν τὴν τουρκικὴ ἐντολὴ γιὰ ἀπαγόρευση τοῦ ἐκκλησιασμοῦ στῇ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ καί μαζεύτηκαν κρυφὰ καί ἀθόρυβα, γιὰ νά γιορτάσουν τὴν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Καί ἦταν ταπεινὴ ἡ ἐκκλησιά τους, ἀπόμερη, ἔτσι φτιαγμένη πού νά μή χτυπᾷ στό μάτι. Καί ὅμως οἱ πιστοί, ἀγνοώντας τὴν ἐντολὴ τῶν ἰσχυρῶν καί συντασσόμενοι μέ τὴν ἐντολὴ τοῦ μόνο Ἰσχυροῦ πλήρωσαν πολὺ ἀκριβὸ τίμημα: τούς ἔκαψαν ζωντανούς μέσα στὴν ἴδια τὴν ἐκκλησιά τους, σάν τούς μάρτυρες τῆς πίστεως τῶν πρώτων αἰώνων. Πάει ἡ μάνα, πᾶνε καί τὰ δυό της

ἀδελφία. Καί τόσοι ἄλλοι! Μέσα σέ μιὰ νύχτα μόνον ἡ ζωὴ της γύρισε τὰ πάνω-κάτω. Τρέχει στὸ χωράφι, στά ζῶα, στὸ σπῖτι καί στὸ μωρό, νά τό μερώσει σάν ἀληθινὴ μάνα. Παντοῦ πρέπει νά προσφέρει χεῖρα βοήθειας.

- Μὰ ποῦ χάθηκε τοῦτο τό μωρό! Τὴν πιάνει ἀπελπισία. Φταίει κι αὐτή... ἴσως δέν πρόσεξε πολὺ. Τόν φωνάζει. Μάταιος κόπος. Μήπως στ' ἀλήθεια τόν ἄρπαξαν; Μήπως ξανάστησαν οἱ Τοῦρκοι καμιά ἀπὸ τίς παλιές τους παγίδες; Τούς λέει ἡ γιαγιά Εὐγενία πολλές τέτοιες ἀληθινές ιστορίες. Τρέμει καί μόνο πού θυμᾶται τὴ διήγηση ἐκείνη γιὰ τὰ χαμένα παιδιά, τῆς δικῆς της πατρίδας, στὸ Ὄβατσίκ τοῦ Πόντου. Πάντα κλαίει θρηνητικὰ ἡ γερόντισσα σάν διηγίεται αὐτὴ τὴν ἱστορία. Ἐνώνει τὰ χέρια της στὸ στήθος καί σειέται ρυθμικά σάν ἄλλη ἀρχαία τραγωδός. Τόσο ζωντανεύουν ὅλα τότε, πού στ' αὐτιά τῆς μικρῆς Λισάφ φτάνουν οἱ οἰμωγές τῶν νηπίων καί βρεφῶν: «Χάι μάνα!». Καί ἡ στερεότυπη διήγηση τῆς αὐτόπτου μάρτυρος γιαγιάς Εὐγενίας ξεκινᾷ πάντα μέ τὰ ἴδια λόγια:

- Ποιὰ πέτρα δέν ράγισε, γιάβρουμ; Καί ποιὰ καρδιά δέν λύγισε ν' ἀκούει τό κλάμα ἀπὸ τόσα μωρά νά τ' ἀλωνίζουν -ἤμαρτον Κύριε- οἱ Τοῦρκοι μέ κοφτερά μαχαίρια πᾶ' στ' ἀλώνι... Καμῖας μάνας, Παναῖα μου, μὴν τῆς φυλάξει ὁ Θεός τέτοια τύχη...

Τὰ δάκρυα ποτάμι πύρινο αὐλακῶνουν τό πρόσωπο πού γέρασε ὅχι τόσο ἀπὸ τὸν χρόνο, μὰ πιότερο ἀπὸ τὸν πολὺ πόνο, καθὼς ἀναμετρᾷ ὀνόματα θυ-

μάτων από τήν οικογένειά της: τά δυό της ἀδέλφια, «τόν Ἑλισαῖον καί τόν Φίλιππον», ξαδελφάκια μιά πεντάδα, φίλους, συγγενεῖς, συγχωριανούς καί πατριῶτες. Δέν τῆς φτάνει ἡ ἀριθμητική πού ξέρει, γιά νά μετρήσει τίς 3-4 δεκάδες ἀθῶων παιδιῶν.

... Τά στοίβαξαν πάνω στ' ἁλώνι τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖ πού οἱ ἄνθρωποι σέ περίοδο εἰρήνης μετέτρεπαν τίς κοπιώδεις γεωργικές τους ἐργασίες σέ πανηγύρι καί χαρά, ἔμελλε ἡ μικρή χριστιανική κοινότητα νά δεῖ τά σπλάχνα της νά συνθλίβονται σάν τά γεννήματα. Καί ἔπρεπε νά παρίσταται ὅλο τό χωριό νά δοῦν, νά παραδειγματιστοῦν ἀπό τή σκληρή τιμωρία.

Τ' ἁλώνι βάρθηκε κόκκινο. Τό πορφύρωσε τ' ἄλικο αἷμα τῶν παιδιῶν... Ἔπαψε πιά νά ἔναι ἁλώνι. Δέν τό ξαναχρησιμοποίησαν γιά τόν σκοπό πού φτιάχτηκε. Ἀλλάξαν καί τ' ὄνομά του. Μετονομάστηκε σέ «Χάι μάνα» ἀπό τίς κραυγές τῶν ἀθῶων ἀλωνιζόμενων θυμάτων. Νέα Βηθλεέμ, νέα Ραμὰ καί πλήθος οἱ θρηνοδοῦσες Ραχήλ κάθε ἡλικίας νά κλαῖνε γιά τ' ἀτέλειωτα βάσανα τῆς πονεμένης Ρωμιοσύνης...

Ἡ Λισάφ κλαίει. Παιδικές κραυγές τή συνεφέρνουν. Εἶναι οἱ κραυγές τοῦ μικροῦ της ἀδελφοῦ: «Παναῖτα μου!». Ὁ μικρός Δημήτρης χυμᾷ στήν ἀγκαλιά της καταγδαρμένος ἀπό κάποιο πέσιμο. Εὐτυχῶς τίποτε ἄλλο... Τόν παίρνει στήν ἀγκαλιά της στοργικά σάν πολύπειρη μανούλα... Σκουπίζει μιά τά δικά του μάτια καί μιά τά δικά της. Ταχύνει τό βῆμα γιά τό πονεμένο της σπιτικό. Ἡ ἀγαθή γιαγιά τήν περιμένει γιά ἕνα σωρό δουλειές πού πρέπει νά σηκώσουν οἱ παιδικοί της ὤμοι...

Ἑλισάβετ Μουρατίδου - Αἰναλίδου

Φυσικοί νόμοι καί ἐλευθερία

Α΄

Ἀπαράβατοι κανόνες

Οἱ φυσικοί νόμοι ἀποτελοῦν τούς θεμελιώδεις κανόνες στή βάση τῶν ὁποίων λειτουργεῖ ὁ φυσικός (κτιστός) κόσμος. Ἡ ἀποκάλυψη, ἡ μελέτη καί διερεύνηση αὐτῶν τῶν κανόνων εἶναι ὁ κύριος σκοπός τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ὁ πιό ἀπλός καί κατανοητός ἀπ' ὅλους φυσικός νόμος, πού δέν ἀπαιτεῖ ἐπιστημονική κατάρτιση εἶναι αὐτός τῆς βαρύτητας. Ἡ παραβίασή του ἤ ἀκόμα καί ἡ ὑποτίμησή του ἀπό τόν ἄνθρωπο, «τιμωρεῖται» μέ σωματικές βλάβες (π.χ. κατάγματα κτλ.) ἤ ἀκόμα καί μέ τόν θάνατο. Αὕτη ἡ «τιμωρία» δέν προέρχεται ἀπό τήν ὑπαρξη αὐτοῦ τοῦ θεμελιώδους κανόνα λειτουργίας τοῦ κτιστοῦ κόσμου, ἀλλά ἀπό τήν ἀπερισκεψία ἐκείνου πού ἀγνόησε ἢ ὑποτίμησε τή νομοτελειακή ἰσχὺ τῆς βαρύτητας.

Ὁ νόμος τῆς βαρύτητας δέν εἶναι ὁ μοναδικός κανόνας στόν ὁποῖον ὑπακούει ὁ κτιστός κόσμος. Τόν τελευταῖο αἰῶνα ἡ ἐπιστήμη ἀποκάλυ-

ψε ὅτι στή φύση τὰ πάντα λειτουργοῦν μέ παρόμοιους αὐστηρά νομοτελειακούς κανόνες. Θεμελιώδεις κανόνες (ὅπως ἡ βαρύτητα) εἶναι πολλοί, ἄλλ' ὅμως εἴτε δέν εἶναι γνωστοί σέ ὅλους εἴτε ἡ νομοτελειακή ἰσχὺς τους δέν ἔχει ἀκόμα συνειδητοποιηθεῖ ἀπό τοὺς μὴ εἰδικούς. Αὐτοὶ οἱ κανόνες προκύπτουν ἀπό τοὺς διάφορους κλάδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καί ἀποτελοῦν αὐτοὺς πού ὀνομάζουμε γενικά φυσικούς νόμους, ἀπό τοὺς ὁποίους ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξη καί ἡ σωστή λειτουργία ὅλου τοῦ κτιστοῦ κόσμου.

Εἶναι ἀναγκαῖοι;

Ἡ Οἰκονομία τοῦ Δημιουργοῦ προκαθόρισε πρὶν ἀπὸ ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια χρόνια τοὺς φυσικούς νόμους, χωρίς τοὺς ὁποίους (ὅπως ἀποδεικνύει ἡ ἐπιστήμη) δέν εἶναι δυνατό νὰ ὑπάρξει ὀργάνωση, δομή, εὐρυθμὴ λειτουργία καί γενικότερα φυσικός κόσμος. Ἡ φύση δέν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ χωρίς θεμελιώδεις κανόνες. Σέ ἀντίθετη περίπτωση θά

ήταν απόλυτα άναρχη χωρίς τίς οργανωμένες δομές που έμεις ως άνθρωποι παρατηρούμε μακροσκοπικά. Άκόμα και εάν υποθέσει κάποιος ότι για τόν άνόργανο κόσμο οί οργανωμένες δομές δέν είναι ιδιαίτερα χρήσιμες (τουλάχιστον έκ πρώτης όψεως), έπειδή απλά και μόνο του χαρίζουν μία κάποια (υποκειμενική) όμορφιά, αντίθετα για τόν έμβιο κόσμο τής γής, και ιδίως για τόν άνθρωπο, οί αύστηροί κανόνες λειτουργίας τής φύσεως είναι απόλυτα άναγκαίοι και άμεσα συνυφασμένοι μέ τήν ύπαρξη τής ζωής.

Ή έπιστήμη άποκαλύπτει και άποδεικνύει επίσης ότι οί ίδιοι φυσικοί νόμοι που ίσχύουν σέ άπείρω μικροσκοπική κλίμακα, δηλαδή μέσα στους πυρήνες τών ατόμων, στά άτομα και στά μόρια, οί όποιοι καθορίζουν τή φυσικοχημική συμπεριφορά και τή λειτουργία τών μορίων, τών μακρομορίων και κατά συνέπεια τών ένζύμων τών κυττάρων μας και γενικότερα όλου του έμβιου κόσμου, ίσχύουν επίσης στο διάστημα και σέ όλο τό άπειρο (άχανές) σύμπαν, και διέπουν τήν εξέλιξη και τή συνεχή δημιουργία νέων άστέρων και τόν θάνατο άλλων.

Είναι διαχρονικοί;

Στόν χώρο τής έπιστήμης όλα τά θέματα είναι υπό άμφισβήτηση και διαρκή άναθεώρηση. Παρ' όλα αυτά, ή διαχρονικότητα τών φυσικών κανόνων συνομολογείται από όλους. Για πολλά θέματα παρουσιάζονται κατά καιρούς διάφορες έπιστημονικές θεωρίες και άπόψεις (άλλες έπιβιώνουν, άλλες όχι), αλλά ούδέποτε έμφανίστηκε μία σοβαρή άποψη που νά άμφισβητεί τή διαχρονικότητα τών φυσικών νόμων. Από τό πρώτο δευ-

τερόλεπτο τής Δημιουργίας μέχρι σήμερα (και προφανώς μέχρι τό τέλος του κτιστού κόσμου) ίσχυαν, ίσχύουν και θά συνεχίσουν νά ίσχύουν οί ίδιοι νόμοι. Ή θεωρία τής Μεγάλης Έκρήξεως (Big Bang) και τά έπιμέρους πειραματικά άποτελέσματα, όπως π.χ. ή πρόσφατη πειραματική διαπίστωση τής ύπάρξεως του πεδίου (μποζονίου) Higgs (που από τούς δημοσιογράφους όνομάζεται «σωμάτιο του Θεού») έπιβεβαιώνουν τή διαχρονικότητα και τή διαρκή ίσχύ τών φυσικών νόμων. Μπορεί ή μορφή τής ύλης και γενικότερα όλου του κτιστού κόσμου νά αλλάζει και νά εξέλισσεται διαρκώς, όμως οί φυσικοί νόμοι παραμένουν οί ίδιοι συναρτήσει του χρόνου.

Προσαρμόζονται;

Οί φυσικοί νόμοι είναι απόλυτα καθοριστικοί για τή μικροσκοπική και μακροσκοπική όψη, δομή και κυρίως λειτουργία του κτιστού κόσμου. Ταυτόχρονα, είναι τελείως άπαραβίαστοι και δέν ύπάρχει δυνατότητα άλλαγής τους έστω και κατά έλάχιστο. Έάν π.χ. διαφοροποιούσαμε τόν νόμο τής βαρύτητας, τό φυσιολογικό μέγεθος τών ανθρώπων θά ήταν είτε μερικά μέτρα είτε μερικά έκατοστά. Έάν αλλάζαμε τό πρώτο θερμοδυναμικό άξίωμα δέν θά είχαμε άνάγκη νά κοπιάζουμε πολύ για νά έχουμε τά πρόσ τό ζήν. Έάν αλλάζαμε τήν ταχύτητα (ή τή μάζα) τών ήλεκτρονίων, ή τή σταθερά του Plank ή τήν άρχή του De Broglie, θά άλλαζε ή κίνησή τους γύρω από τούς πυρήνες τών ατόμων, και κατά συνέπεια θά άλλαζαν τελείως όλες οί ιδιότητες όλων τών μορίων συμπεριλαμβανομένων τών άμινοξέων και τών νουκλεοβάσεων. Τό DNA τών έμβιων όντων τής

γής δέν θά ἀποτελεῖτο ἀπό τίς γνωστές νουκλεοβάσεις παρά ἀπό ἄλλα μόρια, καί κατὰ συνέπεια ὅλος ὁ ἔμβιος κόσμος (ζῶα καί ἄνθρωποι) θά ἦταν ἐκ θεμελίων τελείως διαφορετικός. Γενικά οἱ φυσικοὶ νόμοι εἶναι ἀπόλυτα καθοριστικοί γιά ὅλη τή φύση, εἶναι ἀπαραβίαστοι καί ἔχουν μία ἀπόλυτα νομοτελειακή ἰσχύ.

Ἵπάρχει ἐλευθερία γιά τόν ἄνθρωπο;

Στόν ἄνθρωπο δέν παρέχεται ἡ δυνατότητα ἀλλαγῆς τῶν βασικῶν κανόνων λειτουργίας τῆς φύσεως, οὔτε ἀκόμα ἐκείνων στούς ὁποίους βασίζεται ἡ δομή καί ἡ λειτουργία τῶν δικῶν του κυττάρων (καί κατὰ συνέπεια τῆς ζωῆς του), ἀλλά οὔτε ἐκείνων πού καθορίζουν τό στενότερο φυσικοχημικό περιβάλλον στο ὁποῖο ζῇ. Ἐπειδή ὅμως, ὅπως προαναφέρθηκε, οἱ φυσικοὶ νόμοι εἶναι προκαθορισμένοι (ἀπό τό πρῶτο δευτερόλεπτο τῆς Δημιουργίας), ἀπόλυτα καθοριστικοί γιά ὅλη τή φύση καί ἀπαραβίαστοι, ἡ οὐσιαστική ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου ἐπικεντρώνεται μόνο στο αὐτεξούσιο τῆς ἐπιλογῆς (ἢ τῆς μή ἐπιλογῆς) τοῦ «δρόμου τοῦ Θεοῦ», δηλαδή περιορίζεται μόνο στόν πνευματικό τομέα. Ἀντίθετα, ὁ ἄνθρωπος δεσμεύεται ἀπό τοὺς φυσικοὺς νόμους, καί δέν ἔχει καμία ἀπολύτως ἐλευθερία στο νά μπορεῖ νά ἐπιλέξει ἀπό τοὺς βασικούς φυσικούς κανόνες ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἡ ἀνθρώπινη λογική (πολύ πιθανόν) νά θεωρεῖ ὅτι εἶναι πιο «σωστοί» ἢ νά διαφοροποιήσῃ μερικούς ἄλλους γιά νά γίνουν πιο «χρήσιμοι».

Παντ. Καραφίλογλου
ἀν. καθηγητῆς Χημείας Α.Π.Θ.

Ἵ «οὐδέτερη ἀγωγή»

Μεταφέρουμε τήν εἴδηση αὐτολεξεί, ὅπως αὐτή καταχωρήθηκε σέ ἑλληνικό blog: «Γονεῖς-τέρατα μεγάλωνουν τό παιδί τους σάν ἀγόρι καί κορίτσι παράλληλα. Ἵ διαστροφή στίς μέρες μας δέν ἔχει προηγουμένo. Κάποιος εἰσαγγελέας δέν ὑπάρχει γιά νά τοὺς πάρει τήν κηδεμονία;;; Μία νέα τεχνική γιά τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν πού εἶναι γνωστή ὡς “gender-neutral parenting” ἢ ἀλλιῶς ἀνατροφή τῶν παιδιῶν ὡς οὐδέτερα, ἐπέλεξαν δύο γονεῖς. Τό πρῶί, λοιπόν, ντύνουν τόν μικρό Μάξ μέ καρό πουκάμισο καί τόν βάζουν νά παίξει μέ τρακτέρ καί τό μεσημέρι μέ ἕνα μπλέ φόρεμα καί τόν βάζουν νά παίξει μέ τίς κοῦκλες» (14-2-2014).

Τό παραπάνω περιστατικό εἶναι τό τρίτο πού ἔχει γίνῃ γνωστό δημόσια. Τό πρῶτο ἦταν ἐκεῖνο τοῦ Καναδά τό 2011, ὅπου οἱ γονεῖς θέλησαν νά κρατήσουν μυστικό τό φύλο τοῦ μωροῦ καί ἐξέσπασε πραγματική θύελλα, ὅταν ἀποκαλύφθηκε. Ἐτσι τοῦ δόθηκε τό προσωνύμιο Storm (= θύελλα). Τό δεύτερο ἔγινε γνωστό ἀπό τόν ἀγγλοσαξονικό τύπο στίς ἀρχές τοῦ 2012. Γιά πέντε χρόνια οἱ γονεῖς τοῦ Σάσα, ἀκτιβιστές τῆς «οὐδέτερης ἀγωγῆς», ἔκαναν τά πάντα γιά νά κρατήσουν μυστικό τό φύλο τοῦ παιδιοῦ τους. Τό ἀποκαλοῦσαν «μωρό». Γιά νά διατηρηθεῖ ἡ ἀσάφεια τοῦ προσέφεραν δραστηριότητες «οὐδέτερου φύλου» καί τό ἔντυναν ἐναλλάξ ἀγοράκι ἢ κοριτσά-

κι. Ἡ μητέρα του Beck Laxton ισχυρίστηκε ὅτι ἔτσι ἐλευθερώνει τό παιδί της ἀπό τήν ἐπιρροή τῶν στερεοτύπων τῶν φύλων.

Ἴσως κάποιος βιαστεῖ νά συμπεράνει ὅτι οἱ ἀναφερόμενες περιπτώσεις εἶναι ἀκραῖες καί δέν μᾶς ἀγγίζουν. Ὁ θυμόσοφος λαός μας λέει: «Σάν πιάσει φωτιά τοῦ γείτονα τό σπίτι, ἔφτασε καί στήν αὐλή σου, καρτέρα την καί στήν πόρτα σου!». Ἡ «οὐδέτερη ἀγωγή» εἶναι «ἐπί θύραις». Στή Σουηδία εἶναι πλέον «κοινός τόπος». Ὁ νόμος ὑπάρχει ἀπό τό 1998 καί ἀπαιτεῖ μία «οὐδέτερη» ἢ unisex παιδαγωγική. Ἦδη στά νηπιαγωγεῖα τοὺς ἔχουμε τά πρῶτα σημάδια. Ἐχουν ἀντικαταστήσει τήν ἀντωνυμία «αὐτός, αὐτή», μέ τό ἄφυλο οὐδέτερο «αὐτό». Τά βιβλία ἔχουν ἐπιλεγεῖ προσεκτικά γιά νά ἀποφεύγονται παρουσιάσεις τῶν φύλων καί γονεϊκοί ρόλοι ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν. Σήμερα ἡ Σουηδία ἀναγνωρίζει ἐπίσημα 170 unisex ὀνόματα. Ἡ ἰδέα εἶναι νά μή συνδέεται τό ὄνομα μέ τό φύλο. Ἐπιτρέπουν στούς γονεῖς νά δίνουν π.χ τό ὄνομα Λίζα εἴτε σέ ἓνα ἀγόρι εἴτε σέ ἓνα κορίτσι.

Ἦδη στά πρότυπα τοῦ σουηδικοῦ μοντέλου λειτουργεῖ στό Παρίσι στό Seine - Saint - Denis ἀπό τόν Ἀπρίλιο τοῦ 2009 νηπιαγωγεῖο γιά τήν καταπολέμηση τῶν στερεοτύπων τῶν φύλων καί ἀναθέτουν στά παιδιά κατάλληλες δραστηριότητες: τά κορίτσια ἐνθαρρύνονται στό ἐργαστήριο νά χρησιμοποιοῦν τό σφυρί καί τά ἀγόρια νά ἐκφράζουν τά συναισθήματά τους.

Στίς Η.Π.Α. ἔχουμε ἀρκετές ἐνέργειες πρὸς τήν κατεύθυνση τῆς οὐδέτερης ἀγωγῆς: Ἀρχισε νά υἱοθετεῖ-

ται τό σουηδικό μοντέλο στό νηπιαγωγεῖο. Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀντικαθιστᾷ τοὺς ὅρους «πατέρας» καί «μητέρα» μέ «γονέας1» καί «γονέας2» σέ ἔντυπα γιά φοιτητικά δάνεια σέ μαθητές πού ἔχουν μεγαλώσει σέ gay σπίτια ὅπου ὑπάρχουν δύο πατέρες ἢ δύο μητέρες. Οἱ μαθητές τῶν δημόσιων σχολείων τῆς Πολιτείας τῆς Καλιφόρνιας (νηπιαγωγείων, δημοτικῶν κτλ.) ἀπό τήν 1η Ἰανουαρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους ἔχουν τή δυνατότητα νά χρησιμοποιοῦν τίς τουαλέτες καί τά ἀποδυτήρια γιά ἀγόρια ἢ κορίτσια μέ βάση τοῦ πῶς αἰσθάνονται σεξουαλικά καί ὄχι ἂν ἀνατομικά εἶναι ἀρσενικά ἢ θηλυκά. Ἡ νομοθεσία ἐπιτρέπει ἀκόμη στούς μαθητές νά ἐπιλέγουν τίς ἀθλητικές ὁμάδες στίς ὁποῖες θά συμμετέχουν μέ βάση τό ἂν αἰσθάνονται ἀγόρια ἢ κορίτσια καί ὄχι σύμφωνα μέ τό ἀνατομικό τους φύλο.

Ὁ ψυχίατρος Keith Ablow ἐπισημαίνει: «Τό γεγονός καί μόνο ὅτι οἱ παιδαγωγοί καί οἱ διευθυντές ἐκπαίδευσης θά πρέπει νά ἐξηγήσουν στούς μαθητές τοῦ νηπιαγωγείου καί τῆς πρώτης τάξης τοῦ δημοτικοῦ ὅτι ὑπάρχει τό ἐνδεχόμενο νά δοῦν κορίτσια στίς τουαλέτες τῶν

ἀγοριῶν ἢ ἀντιστοίχως ἀγόρια στά ἀποδυτήρια τῶν κοριτσιῶν, ἐπισημαίνοντας ὅτι τὰ παιδιὰ αὐτά ἔχουν υἱοθετήσει διαφορετικό φύλο ἀπὸ αὐτό πού φαίνεται νά εἶναι, ἐνδέχεται νά ἀποβεῖ ἐπιζήμιο στήν ἀνάπτυξη τῆς γνώσης γιά τόν ἴδιο τόν ἑαυτό τους, καθώς μέ αὐτόν τόν τρόπο ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ φύλου εἶναι ρευστή, ὅτι μπορεῖ νά ἀλλάξει καί γιά τούς ἴδιους καί ὅτι μποροῦν νά μποῦν στή διαδικασία νά ἀναζητήσουν τά σημεῖα ἐκεῖνα τά ὁποῖα θά ἤθελαν νά ἀλλάξουν πάνω τους». Κρίνοντας τόν ἐν λόγω νόμο μεταξύ ἄλλων λέει: «Ξέρω ὅτι ἄλλοι ψυχίατροι θά διαφωνήσουν μαζί μου καί κάποιοι ἀκτιβιστές θά μέ ἐπικρίνουν, ἀλλά νομίζω ὅτι αὕτη ἡ “ἐπιλογή” εἶναι ψυχολογικῶς βαθιά καταστροφική γιά ὅλους τούς μαθητές, συμπεριλαμβανομένων καί ὅλων ἐκείνων πού αὐτοπροσδιορίζονται τρανσέξουαλ. Πιστεύω ὅτι τὰ παιδιὰ ἔχουν ἄρκετά νά ἀντιμετωπίσουν, καθώς πασχίζουν νά αἰσθάνονται ἄνετα μέ τό σῶμα τους, μέ τό θέμα τῆς ἰδιωτικῆς τους ζωῆς, καί μέ τίς μεταβολές πού ἀφοροῦν ἀργότερα στήν ἐφηβεία».

Ἡ «οὐδέτερη ἀγωγή» ἔχει τίς ρίζες της στό ἔργο τῆς Judith Butles, φιλοσόφου καί ἀκτιβίστριας, ἡ ὁποία προτείνει τή σταδιακή

ἀπελευθέρωση τῶν παιδιῶν μέσῳ ἀνατροπῆς τῶν κωδίκων καί τῶν στερεοτύπων. Ὁ πολιτισμός θά πρέπει νά βοηθήσει στόν ἔλεγχο τῶν φυσικῶν καί βιολογικῶν παραδοχῶν, ὅτι δηλαδή τὰ παιδιὰ παγιδεύονται στό ἀρσενικό/θηλυκό μοντέλο! Ἡ φιλόσοφος ἔχει μεγάλη ἐπιρροή ἀλλά καί πρόσβαση στήν UNESCO.

Κάποιοι χαρακτήρισαν τήν «οὐδέτερη ἀγωγή» ἐπικίνδυνη μανία. Δέν ἔχουν καθόλου ἄδικο. Ὁ πολιτισμός μας εἶναι τοξικός καί ἡ ἀγωγή αὕτη εἶναι ἐπικίνδυνη τοξική. «Δέν θά πάψω νά τό φωνάζω», λέει ὁ Keith Ablow, «θά προτιμοῦσα νά εἶμαι ὁ ἕνας πού φωνάζει “ὁ Αὐτοκράτορας εἶναι γυμνός”, παρά ἕνας ἀπό τούς χαζοχαρούμενους παρατρεχάμενους χωρικούς πού χειροκροτοῦν τήν τραγική παρέλαση».

Δυστυχῶς μέ τέτοιες πρακτικές στήν καθημερινή ἀγωγή τῶν παιδιῶν καταστρατηγεῖται ὁ αἰώνιος λόγος τοῦ Θεοῦ «ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς» (Γε 1,7). Δέν συνειδητοποιοῦμε τούς κινδύνους πού διατρέχουν τὰ παιδιὰ μας καί κυρίως τὰ ἀγόρια πού «τά τελευταῖα πέντε χρόνια βρίσκονται σέ μεγαλύτερο κίνδυνο ἀπ’ ὅ,τι οἱ προηγούμενες γενιές», ὅπως ἐπισημαίνει ἡ παιδίατρος Dr. Meg Meeker, καθηγήτρια πανεπιστημίου στίς Η.Π.Α. Τά ἀγόρια θά πρέπει νά παραμείνουν ἀγόρια· «Boys should be boys» εἶναι καί ὁ τίτλος πρόσφατου βιβλίου της.

Ἀθ. Γκάτζιος

Ὁ ιεραπόστολος τῶν Ἀγγλων

(συνέχεια ἀπό τή σελ. 135)

ἀσκητῶν καί μοναχῶν τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου, μερικούς ἀπό τοὺς ὁποίους τοὺς εἶχε γνωρίσει ὁ ἴδιος. Μάλιστα, τὸ ἔργο αὐτοῦ τοῦ προσέδωσε καί τὸ παρωνύμιο ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος. Τὸ ὄνομα ὅμως τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἔχει συνδεθεῖ μέ τὸ ἔργο τῆς ιεραποστολῆς. Ἦταν ὁ ἐμπνευστής τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν Ἀγγλων πού μέχρι τότε ἦταν εἰδωλολάτρες.

Ἡ παράδοση ἔχει διασώσει μία χαριτωμένη ἱστορία γιὰ τὴν σχέση τοῦ ἁγίου Γρηγορίου μέ τοὺς Ἀγγλους. Ἀναφέρεται πὼς κάποια στιγμή ὁ Γρηγόριος πρὶν νὰ γίνεῖ πάπας ἐπισκέφτηκε τὴν ἀγορά τῆς Ρώμης καί εἶδε μερικούς ἄγγλους αἰχμαλώτους τοὺς ὁποίους θαύμασε γιὰ τὸ παρουσιαστικό τους. Ρώτησε σέ ποιά φυλὴ ἀνήκουν. Ὅταν ἔμαθε πὼς λέγονται Ἀγγλοι εἶπε: «Ἐχουν τόσο ἀγγελικά πρόσωπα πού θὰ ἔπρεπε νὰ ὀνομάζονται ἄγγελοι κι ὄχι Ἀγγλοι». Μέ λύπη του ἔμαθε ὅτι εἶναι εἰδωλολάτρες. Ἐκτοτε ἄρχισε νὰ καταστρώνει σχέδια γιὰ μία ιεραποστολική προσπάθεια σ' αὐτὴ τὴ χώρα.

Ὅταν ἔγινε πάπας Ρώμης ἔβαλε μπρὸς τὸ σχέδιό του. Τὸ ἔτος 596, λοιπόν, ἐπέλεξε μία ὁμάδα μοναχῶν γιὰ νὰ ἐπισκεφτοῦν τὸ ἔθνος τῶν Ἀγγλων. Ἐπικεφαλῆς ὁ ἱερέας Ἀδγουστίνος ἀπὸ τὴ μονὴ του στὸν Καίλιο λόφο. Ἀποστολή τους νὰ κηρύξουν τὸ εὐαγγέλιο στοὺς εἰδωλολάτρες τῆς Βρετανίας. Ὁ ἀγγλοσάξονας βασιλιάς τοῦ Κέντ εἶχε σύζυγο χριστιανή κι ἴσως μπορούσαν νὰ ἐλπίζουν σέ μία εὐμενὴ ὑποδοχή.

Λίγους μῆνες μετὰ τὴν ἀναχώρησή τους ὁ Ἀδγουστίνος ἀποβιβαζόταν στὴν ἀνατολικὴ ἄκρῃ τῆς Ἀγγλίας. Ὁ βασιλιάς τοῦ Κέντ, Ἐθελντρεντ, δέχτηκε νὰ τοὺς συναντήσει στὴν ὕπαιθρο κοντὰ στοῦ σημεῖο ἀποβίβασής τους. Ὁ Ἀδγουστίνος κήρυξε τὸ καλὸ ἄγγελμα τοῦ εὐαγγελίου κι ὁ ἄρχοντας ἄκουσε μέ εὐμένεια. Ἐδωσε τὴν ἄδεια νὰ ἐγκατασταθοῦν οἱ μοναχοὶ στὴν πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου του, τὸ Καντέρμπουρυ. Ὁ ἁπλός κι ἀποστολικὸς βίος τους ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση τόσο στὸν ἄρχοντα ὅσο καί στὸν λαό του. Λίγο λίγο ἄρχισαν νὰ γίνονται οἱ πρῶτες μεταστροφές. Σύντομα βαπτίστηκε καί ὁ ἴδιος ὁ βασιλιάς τοῦ Κέντ, τοῦ νοτιότερου βασιλείου τῆς Ἀγγλίας.

Λείψανα ἁγ. Γρηγορίου, Ζαντάρ

Ὁ Ἅγιος σέ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του στήριξε μέ κάθε τρόπο τὸ ιεραποστολικὸ ἔργο στὴ Βρετανία. Χειροτόνησε τὸν Ἀδγουστίνου ἐπίσκοπο καί ἔστειλε κι ἄλλους συνεργάτες γιὰ νὰ βοηθήσουν στοῦ ἔργο του. Σώζεται σειρά ἐπιστολῶν στίς ὁποῖες καθοδηγεῖ τοὺς ἐπισκόπους τῆς νεαρῆς ἀκόμα ἐκκλησίας σέ ποικίλα θέματα. Ἀλλὰ δέν ἐπέτρωτο νὰ δεῖ τὴ μεταστροφή ὁλόκληρου τοῦ νησιοῦ. Ὁ εὐαγγελισμὸς τῶν Ἀγγλων εἶχε μόλις ἀρχίσει. Ἐμελλε νὰ ὁλοκληρωθεῖ πολλὰ χρόνια μετὰ τὸν θάνατο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου.

Τὸ ὄνομά του ἀκόμη καί μετὰ τὴ Μεταρρύθμιση, ἀκόμη καί μετὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ προτεσταντισμοῦ, παραμένει σεβαστὸ ἀνάμεσα στοὺς Ἀγγλους. Σήμερα, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτες τῆς μονῆς του στὸν Καίλιο λόφο εἶναι Ἀγγλοι πού ἔρχονται νὰ ἀποτίσουν φόρο τιμῆς στὴ μνήμη του.

Χαράλαμπος Μουρατίδης
Παιδιάτρος

Δέν είναι βαρύς, είναι αδελφός!

Τίποτε δέν θά τῆς ἄλλαζε τή γνώμη. Τό πῆρε ἀπόφαση. Τέρμα καί τελειώσε! Δέν ἦταν πιά παιδί. Ἦδη εἶχε κλείσει τὰ εἰκοσιένα. Ἐνήλικη καί μέ τόν παλιό καί μέ τόν καινούργιο νόμο. Τό ὅτι δέν πέρασε στό πανεπιστήμιο καί δέν εἶχε τήν εὐκαιρία νά φύγει ἀπό τό πατρικό της σπίτι κι ἀπό τή μικρή ἐπαρχιακή πόλη πού ζοῦσε, αὐτό δέν σήμαινε πώς ἔπρεπε νά ζήσει ἐκεῖ γιά πάντα.

Ἐκλείσε τόν ὑπολογιστή της καί βυθίστηκε στά ὄνειρα. Θά πήγαινε στήν Ἀθήνα, θά νοίκιαζε μιά γκαρσονιερίτσα, θά ἔβρισκε καί μιά δουλειά καί θά ζοῦσε ὅπως ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ κόσμου.

Κι οὔτε πού θά τούς ρωτοῦσε. Θά πήγαινε τάχα γιά μιά ἐκδρομούλα καί μετά θά τούς ἔλεγε πώς βρῆκε δουλειά ἐκεῖ καί θά ἔμενε. Ναί, θά περίμενε λίγο, θά ἔκανε ὑπομονή μέχρι νά τελειώσει τίς ἐξετάσεις ὁ Τάσος καί ὕστερα... Ὁ Τάσος! Βέβαια ὁ Τάσος ἦταν ἓνα θέμα καί, στό βάθος, ὁ Τάσος ἦταν ἡ αἰτία πού τήν ἔκανε νά πάρει τήν ἀπόφαση νά φύγει μακριά. Τό ἔβλεπε, μά καί τό ἔνιωθε, πώς ὅλοι σ' αὐτήν ὑπολόγιζαν. Ὁ Τάσος ἦταν ἄριστος μαθητής καί μέ τὰ μόρια πού εἶχε λόγῳ τῆς ἀναπηρίας του θά περνοῦσε σίγουρα στή Νομική.

Ἡ μητέρα της μέ τὰ ἄλλα τρία μι-

κρότερα ἀδέλφια της οὔτε πού νά τό διανοηθεῖ νά πάει μαζί του στή Θεσσαλονίκη. Δέν τῆς τό εἶπαν ποτέ μέ λόγια, ὅμως τό ἔνιωθε πώς τήν περίμεναν νά τό προτείνει ἡ ἴδια.

Τόν ἀδελφό της βέβαια τόν ἀγαποῦσε, μά νά δεσμευθεῖ τόσο δέν τό ἤθελε. Μά καί πάλι δέν μπορούσε νά πει πώς τῆς ἦταν ἀνώδυνο· πώς κάτι σάν τύψεις δέν κεντοῦσε τήν καρδιά της!

Ὅμως τήν ἀπόφασή της τήν πῆρε! Ἡ τώρα ἢ ποτέ! Μόλις τελειώναν οἱ ἐξετάσεις καί πρὶν βγοῦν τ' ἀποτελέσματα θά ἔφευγε!

-Ἐ, ψίτ, Ἐλένη! Κοιμᾶσαι ἢ εἶσαι ξυπνητή;

Ὁ Τάσος μπροστά στήν ἀνοιχτή πόρτα τοῦ δωματίου τῆς Ἐλένης, πάνω στό ἀναπηρικό του καρότσι, ἔδειχνε νά διασκεδάζει μέ τήν εἰκόνα πού ἔβλεπε.

Ἐκείνη τινάχτηκε ξαφνιασμένη καί τόν κοίταξε κατακόκκινη ἀπό ντροπή. Τοῦ χαμογέλασε ὅσο πιό ἐγκάρδια μπορούσε.

- Πᾶμε μιά βόλτα ἔξω νά λαμπικάρει λιγάκι τό μυαλό μου; τήν παρακάλεσε ὁ Τάσος.

- Καλή ιδέα, ἀπάντησε, πιό πολύ θέλοντας νά κρύψει τήν ἐνοχή της καί λιγότερο γιατί ἤθελε νά βγεῖ.

Τῆς ἔκανε ἐντύπωση πόσο κεφά-

τος ήταν ο Τάσος σέ όλη τή βόλτα καί πόσο ξέγνοιαστος έδειχνε.

- Δέν έχεις άγχος; τόν ρώτησε σέ κάποια στιγμή ή Έλένη.

- Γιατί νά έχω; άπάντησε εκείνος σοβαρά. Άν ό Θεός θέλει νά περάσω, θά περάσω. Έγώ άπλως έτοιμάζομαι σωστά!

- Δηλαδή, έχεις έμπιστοσύνη σ' έναν Θεό πού επέτρεψε νά...

- Πού επέτρεψε νά μείνω σ' ένα καρότσι άνάπηρος. Αυτό δέν θές νά πείς; τήν διέκοψε χαρούμενος ό Τάσος. Ναί, άδελφούλα μου, καί γι' αυτό του έχω έμπιστοσύνη. Γιά νά τό επιτρέψει, κάτι ξέρει Έκείνος περισσότερο άπό έμάς. Κάποιο σκοπό έχει. Βλέπεις, μπορεί νά μου στερήσει τή δυνατότητα νά περπατώ καί νά τρέχω, όμως μου χάρισε τόσους ανθρώπους νά είναι δίπλα μου, νά μ' άγαπούν καί νά νοιάζονται γιά μένα. Δέν σου τό είπε ή μαμά;

Τό έρώτημα του Τάσου έκανε τήν καρδιά της Έλένης νά χτυπήσει τόσο γρήγορα πού ένιωσε νά λαχανιάζει.

- Σάν τί νά μου πεϊ; είπε πιό πολύ γιά νά κερδίσει χρόνο νά σκεφτεϊ.

- Γιά τόν Κώστα καί τόν Νίκο καί γιά τήν πρόταση πού μου κάνανε, άπάντησε ό Τάσος.

- Είναι τά παιδιά πού έρχονται καί σέ παίρνουν γιά νά πάτε στό κατηχητικό; ρώτησε ή Έλένη καί μέσα της άναρωτήθηκε τί πρόταση θά μπορούσαν αυτά τά δυό παιδιά νά κάνουν στόν άδελφό της.

- Η μαμά είπε πώς ήταν άπάντηση του Θεού στήν προσευχή της καί στήν άγωνία της. Λοιπόν, ό Κώστας καί ό Νίκος, πού είναι ήδη στό Α' έτος, ό Κώστας στή Νομική καί ό Νίκος στήν Ίατρική, μου πρότειναν νά πάω νά μείνω μαζί τους καί εκείνοι θά μέ φροντίζουν

σάν άδελφό τους. Δέν είναι καταπληκτικό; Είπαν ότι θά τούς δώσω μεγάλη χαρά άν δεχτώ! Έγώ τούς είπα πώς θά τούς επιβαρύνω, πώς θά τούς είμαι δέσμευση καί κείνοι μου άπάντησαν «δέν είσαι βαρύς, είσαι άδελφός!». Τ' άκούς, άδελφούλα μου! «Δέν είμαι βαρύς, είμαι άδελφός!». Τό πίστευες ποτέ ότι υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι;

Είχε αρχίσει νά σουρουπώνει όταν έφτασαν έξω άπό τό σπίτι τους ή Έλένη μέ τόν Τάσο.

- Καλώς τα τά παιδιά! ό Στέφανος ό περιπτεράς τούς χαιρέτησε έγκάρδια. Δέν φαντάζεστε πόσο σās χαίρομαι, βρέ παιδιά μου! Έχω νά λέω γιά τό πόσο άγαπημένοι είστε. Τό πρόσωπο του Τάσου μας λάμπει όταν είναι μαζί σου, Έλένη μου.

Κάρβουνα νά έβαζες πάνω στό κεφάλι της Έλένης δέν θά καιγόταν τόσο. Αυτή ή βόλτα της μέ τόν Τάσο της άναψε τέτοια φωτιά πού δέν έλεγε μέ τίποτε νά σβήσει.

«Δέν είσαι βαρύς, είσαι άδελφός». Καί δέν είναι βαρύς γιά τούς ξένους καί είναι βάρος γιά τήν άδελφή του!

- Είχες άγχος γιά τό ποιός θά μείνει μαζί σου στή Θεσσαλονίκη; τόν ρώτησε τό βράδυ πρίν κοιμηθούνε.

- Δέν σου τό κρύβω πώς τό πιό μεγάλο άγχος μου ήταν αυτό καί όχι οί έξετάσεις, της άπάντησε εκείνος. Μά τώρα δόξα τῷ Θεῷ, πάει κι αυτό τό άγχος.

- Καί δέν σκέφτηκες ότι έγώ θά μπορούσα νά έρθω μαζί σου; τόν ρώτησε διστακτικά.

- Τό σκέφτηκα καί τό ήθελα, όμως έπειδή έσύ ποτέ δέν είπες τίποτε, πίστεψα πώς ..., κόμπιασε γιά λίγο ό Τάσος, πώς δέν ήθελες νά φορτωθείς ένα τέτοιο βάρος.

Γέμισαν τά μάτια της δάκρυα καί ό

λυγμός πού βγήκε από μέσα της έμοιαζε πιότερο με λυτρωτική κραυγή παρά με κλάμα.

- Δέν είσαι θαρύς, Τάσο μου, είσαι ό άδελφός μου, ψέλλισε ανάμεσα στά δάκρυά της καί άγκάλιασε τό άγαπημένο κεφάλι του. Θέλεις νά μείνουμε μαζί; Θά σέ φροντίζω πιό καλά κι από τή μαμά.

- Τί θά 'χει νά λέει ό κυρ Στέφανος ό περιπτεράς, σάν μάθει πώς θά 'ρθεις μαζί μου στη Θεσσαλονίκη! Όμως πρέπει νά ρωτήσουμε καί τούς γονείς μας, έ, τί λές, δέν πρέπει; ρώτησε ό Τάσος.

- Τί λές; Έχω κλείσει τά είκοσιένα, του άπάντησε γελώντας καί ένιωσε πώς ήταν ή πρώτη ώριμη άπόφαση πού πήρε μετά τήν ένηλικίωσή της. Καί τίποτε δέν θά τήν έκανε ν' αλλάξει γνώμη. Τέρμα καί τελείωσε!

Ε.Β.

Στήν Καστοριά

Στό ήμερολόγιο του γραφείου μου είναι κυκλωμένες δύο ήμερομηνίες, πού τίς περίμενα με άνυπομονησία: 5 και 6 Άπριλίου. Θά άναρωτηθείτε βέβαια γιατί... Ό λόγος είναι ότι τότε πραγματοποιήθηκε ή διήμερη καθιερωμένη έκδρομή των μαθητικών ομάδων του «Δύχνου»! Μάλιστα φέτος προορισμός μας ήταν ή άρχοντική πόλη τής Καστοριάς. Θά άναφέρω μερικά μέρη πού έπισκεφθήκαμε, για νά έχετε μία γεύση από τό πλούσιο πρόγραμμά μας: Πτολεμαΐδα, Νυμφαΐο, Μελάς, Άργος Όρεστικό, Καστοριά... Μέρη πανέμορφα καί κατάφορτα με ιστορικές μνημες, πού μίλησαν μέσ στην έφηβική ψυχή μας. Σημειώνω ιδιαίτερα τό τρισάγιο πού ψάλαμε με ξεχωριστή συγκίνηση στον τάφο του κ. Πausανία στο Άργος. Περιττό νά σ'ς περιγράψω τή χαρά αλλά καί τήν ώφέλεια που άποκομίσαμε από τή συναναστροφή με τά άδελφια μας καί μέ τούς ύπευθύνους των ομάδων μας. Αίσθανόμασταν άληθινά ότι είμαστε μία οικογένεια, ή οικογένεια του «Δύχνου», ή οικογένεια του Χριστού μας.

Η έπόμενη διήμερη έκδρομή θά άργήσει βέβαια, αλλά έχω άρχισι ήδη νά μετράω άντίστροφα τίς μέρες για τήν κατασκήνωσή μας στην Καστανούσα...

Λυχνίτης

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ - ΜΑΪΟΣ 2014

ΕΚΚΛΗΣΗ

Άγαπητοί μας φίλοι,

τό έργο τῶν χριστιανικῶν κατασκηνώσεων δέν ἐξυπηρετεῖ μόνο τήν ἀνάγκη τῆς ἀναψυχῆς.

Στηρίζει τά πρῶτα βήματα τῶν παιδιῶν στήν πίστη καί στήν ἀρετή, χειραγωγεῖ καί ἐμπνέει τούς νέους, ἐνισχύει καί στηρίζει τούς ἐνήλικες, ἐμπνέει τούς οἰκογενειάρχες στό ὑπεύθυνο καί δύσκολο ἔργο τους, ἀναμορφώνει τήν κοινωνία.

Οἱ κατασκηνωτικές ἐγκαταστάσεις τῆς Ἀδελφότητός μας, στήν **Καστανοῦσα Σερρών**, ἔχουν ἀκόμη πολλές ἐλλείψεις καί πολλά... χρέη. Κάνουμε ἐκκλήση στά εὐγενῆ αἰσθηματά σας γιά ὁποιαδήποτε βοήθεια. Πιστεύουμε ὅτι, παρά τήν οἰκονομική δυσκολία πού πλήττει σχεδόν ὅλα τά νοικοκυριά, ἡ ἀγάπη σας θά βρεῖ τρόπους νά συμπαρασταθεῖ στό ἱερό αὐτό ἔργο. Ἐξάλλου, ἔτσι γίνονται πάντα τά ἔργα τοῦ θεοῦ· καί Ἐκεῖνος εὐλογεῖ ὅ,τι προσφέρουμε ἔστω καί ἀπό τό ὑστέρημά μας.

Πληροφορίες στό τηλέφωνο:
2310 270630

Ἀρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074-010184-792
Ο.Χ.Α. ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Γιά τούς συνδρομητές τοῦ ἐξωτερικοῦ,
IBAN: GR50 0171 0740 0060
7401 0184 792

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαῖο Ὅργανο Ὁμυνύμου
Ὁρθοδόξου Ἀδελφότητος
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Ἔτος ΞΘ' - Ἀρ. φύλλου 821
Μάιος 2014

Ἰδιοκτησία - Ἐκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσσαλονίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518

Ἐκδότης - Διευθυντής Συντάξεως:
Σάββας Ν. Ξανθόπουλος
Πέλοπος 9
546 33 Θεσσαλονίκη

Στοιχειοθεσία, ἐνθέσεις, ἀποχρωματισμοί,
καλλιτεχνική ἐπιμέλεια:
«Χριστιανική Ἑλπίς», Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ. & fax : 2310 677421

Ἐκτύπωση-Βιβλιοδεσία: «Μέλισσα»
Ἀσπροβάλτα Θεσσαλονίκης

Ἐτήσια συνδρομή
Ἑσωτερικοῦ: 10 εὐρώ
Κύπρου: 25 εὐρώ
Ἐξωτερικοῦ: 35 εὐρώ
(ΗΠΑ 45 δολ.
Καναδᾶ 50 δολ.
Αὐστραλίας 55 δολ.)

Ἐπιστολές - Συνδρομές
Περιοδικό «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7,
546 33 Θεσ/νίκη

Ἀρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γιά τούς συνδρομητές τοῦ ἐξωτερικοῦ
IBAN: GR
94 0171 0740 0060 7401 0115 324

«Η έλπίδα του αύριο μεγαλώνει με «ΕΛΠΙΔΑ»

Τίτονται προεγγραφές!!!

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
«ΕΛΠΙΔΑ»

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ - ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Φίλυρο, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 67 87 45-7

http://www.apolytrosis.gr/web/guest/ekp_elpida

Πρότυπος
Βρεφονηπιακός Σταθμός
«Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ»

Τμήματα: Βρεφικό
Μεταβρεφικό - Προνηπιακό
Γ. Μπαλόγλου 25
Ξηροκρήνη ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Τηλ. & Fax: 2310 554.698,
2310 521.001